

СПОРТ

Къорача наьха спорта Россе чемпионате белгалваьлар вай мехкара Гаьнтамаранакъан Галаудин

16

МЕХКА ІАЛАМ

«Аьрзера» Іалам лорадарах семинар хилар Шолжа-Шахъаре

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№24 (12751)
Аьтинга бутт,
25 ди, 2026 шу

Газет арадувл 1923-ча шера майгсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера «Сердало» газета «Сийлен хъарак» яха орденна

ДАЪХЕН ЛЕРХІАМ

«Даьхен Гулакхе латт со» яха Ерригача Россе болам ба вай мехка даьхош

4

ХАЛКЪА ГУЛЛАМЕ

Техъара кхетаче даяхъа кийчо еш ба мехкарча Парламенте

5

ГІОНЧИЙ ОАГІУВ

Шолжа-Шахъаре коравир, хиво вихъа хинна Дербичанакъан Хизар

9

КУЛЬТУРА

Къамий культурай бувзам

10

ДЕНАЛ

Шоай балха тІа вахар хаьда МВД болхлой дагалаьцар мехка

12

Сатувсама дийна пен

ГІалгІайчен зІамигача турпалхочо, юкъера юкъ дІа а йоаккхаш, Кавказ вІашагІтехар

13

Майра дог

Мехкада: 8 шу даьннача Хизара валар, вай юкъара эшам а чов а я

2

www.serdalo.ru @gserdalo vk.com/gserdalo Дзен сердало

ГалгIайче дIайолайир «Турпалхочун никъ» яхача программан йиълагIа кеп

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгIайче дIайолайир «Турпалхочун Никъ» яхача программан йиълагIа кеп. Из лаьрхIа я тIема операце доакъашхой паччахьалкхен балхаш леладе Iомабара, уж хьалха шой хиннача вахара хьалашка бахара, яхаш, дийцар «Сердало» газетага республикан Кулгалхочун зарбан болх лелабераша.

Программо теоретически хьабкьал лу, из эшаш да Iаьдала моттигашка болх бе хара. Цо хьагойт хоадам бола толамаш. Деша баьгIа нах цу даькъ тIа хьабакъа, шой болх дIабакъа ховш хул бехктокхаме.

Масала, республикан кулгалхочо Келаматанакъан Махьмуд-Iаьлас белгалдир, Хьабшанакъан Iалихан ГалгIайчен ара хьарча бувзама, къаман политикан, зарбан, хоамий министра гIонча хержа хилар; иштта Лоаман кадетий корпусу кулгалхочун дарже хержар Къоастой Ваха. Ханзарча кеп дакъа чакхдаьлча, доакъашхой шоашта фу хов гойта дезаш ба тIехьара аттестаци йолаш, цунга хьежжа уж кийчбергба кулгал дара балхаш дIадахьа.

«Къаьстта белгалде безам ба, цу тайпара болх дIахьош хилар Россие Президенту Владимиру белгалъяь программа кхоачашьеш хиларца дувзаденилга. Цо могаду СВО доакъашхоох моттигий кулгалхой кийчбар. СВО доакъашхошта моллагIа этта чоалхане хьал юстардаккха хов, царна хов балха говзал вахара юкьеяккха.

Паччахьалкхен, доал деча доакъош тIара болх дIахьоча эшар да бехктокхаме, шоашта хьалхашка оттаду декхараш довзаш хилар, къаьстта уж дешаш кхоачашдара лаьрхIа я «Турпалхочун никъ» яха программа», - аьлар Макшарипа Махьмуд-Iаьлас.

Майра дог

Мехкада: 8 шу даьннача Хизара валар, вай юкъара эшам а чов а я

Гаьзданаькъан Ахьмад

ГалгIай мехка таьзет хилар, Шолжа хи чу венна бархI шу даьнна Дербичанакъан Хизар дIаволлаш. Из дIаволла баьккар бIаьш бола нах. Цу таьзета хилар республикан кулгалхо Келаматанакъан Махьмуд-Iаьла, цо кодам бир кIаьнка даьшка, цу дезала мел эшаш дола новкъостал дергда а аьлар.

«Ший дезалхочун тIехьахьажар, бер далар - из даьшта эггара халагIа йола чов я. Хизара валарах вай юкъара доккха хатар, бала хилар. Бакъда цун цIенача дег чура, духхьала турпалхочун деналца карагIаьннар эзараш болча наьха дегашка дусаргда, эггара лакхагIа йола сага сийлен белгало санна», - аьлар республикан Кулгалхочо журналистащца ше къамаьл деш.

КIаьнка вахар хоададеш нийсденна хатар, беррига

мохк оарцагIбоаккхаш хилар, из бокъонца долча денала масал хинна дIаэттар. Масехк ди хьалха, ГалгIайчен Шолжа хин берда тIа ловзаш хиннача берех, цхьа кIаьнк, цIаьхха, ког лайжа, хи чу вахар, из хиво Iохьош вар. Бакъда бархI шу даьнна Хизар, цхьан секунда уйла ца еш, додача хи чу чукхоссавелар, ший новкъост хьалваккха. Къонача турпалхочун ка яьлар из хи чура хьалваккха, бакъда сихденна доагIаца лоаман хин талгIеша из ше Iовихьар.

Цу зIамигача кIаьнка карагIаьннар сиха дIаюха хезар эзараш болча наха. БархI дийнахьа из коравой хьожаш, сатуьвсаш хилар еррига Росси. Лахара кIалхарваккхара операце дакъа лоацаш беррига мохк бар - 20 эзар совгIа саг: МЧСа кIалхарваккхара болхлой, во долазаш; ГалгIайчера, Нохчашкахьара, Селашкахьара, Кьилбаседа-Хирий мех

кара, Къарший-Черсий, Гаьбартой-Балкхарой, иштта кхьча республикашкара баькка лоамхой. Ди-бийса ца къовсаш, геттара халача хьалашка, уж болх беш хилар Шолжа хин бердашца гIолла додача хи чу.

Нах тешаш бар, цаI шоллагIчунца хувцалуш, хIара лаьттан метр тохкаш къахьийгар. Дега вас еш бола хоам кхьар аьтинга бетта 22-ча дийнахьа МЧСа кIалхарваккхара моттигера, итт километр мара гаьна доацаш, зIамигача турпалхочун дакъа корадаьд, аьнна.

Келаматанакъан Махьмуд-Iаьлас, цу бера карагIаьннар доккха хIама да, аьлар. ЦIена дог долча, кхераш воацача Хизара карагIаьннар сага денала исторе оагIон тIа даим дусаргда, цун цIи таханарча а дIахо хургдолча а ноахалашта юкье яхаргья, цIенача доттагIала, турпалала белгало санна.

ГалгIайчен Кулгалхочо баркал аьлар цига дакъа лоацаш мел хиннарашта, цу бархI дийнахьа салолаш е наб еш боацаш, из лаха арабаьнна къехьегаш мел хиннарашта. Цо баркал аьлар МЧС болхлошта, моттигерча кIалхарваккхара викалашта, Россие кхьча моттигашкара цига баькка хиннача наха. Хизар лохаш хилар ерригача Кавказа дика къонахий.

Къаьстта Махьмуд-Iаьлас баркал аьлар республикан кхалнаха: ноаношта, йижарашта - цу деношка из кIаьнк лохаш болча наха дIайха даар цар лоаттадарах, уж хьаллацарах.

ГалгIайчен Кулгалхочо ше тешаш ва аьлар, из бала царна ла могоаргдолаш, Дала ше цу бера даьй дегашта салолам бергхиларах.

Дала къахетам болба вай зIамигача Хизарах. Дала ялс-мален совгIат долда цох. Цун даьна, нанна Дала сатем, сабар лулда. Амин!

Наркотикашцара хьал дувцача дакъа лаьцар вай Мехкадас

Гаьгенаькъан Мартина

РФ чухьарча гIулакхех йолча министрствон хьалха латтача Колокольцев Владимиру кулгал деш, дIайихьача наркотикашта духьале лоаттаеца Паччахьалкхен комитетта кхетаче дакъа лоацаш хилар вай мехкада Келаматанакъан Махьмуд-Iаьла.

«Наркотикашта духьаларча политикаца дувзаденина хаттараш дар кхетаче доашхаш хиннараш. ФСИН, УнахцIенон моттигашта юкьерча цу оагIонцарча бувзамах, наркотикаш царжийтара духьала лоаттабеча балхацарча керттердарех, иштта цу доккхача зулама наькъаш тедаш кхоа

чашде дезарех дийцар гулбеннараша», - йоах тха газетага байтача хоама тIа мехкада зарбан болх лелабераша.

Наркотикаш вай мехка хьачухьарий гIулакх дохадара тIехьа, къахьега дезилга белгалдир кхетаче, ма мога чоагIбе безаш

ба из болх. 2025-ча шера дIабихьача балхах, иштта укх шера дIахойодача хана кхоачашде дезарех дийцар цига.

МагIалбике хилар, 2004 шера хатара юкье бейнарашта хетаяь кхетаче

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгIайчен МагIалбике хилар, хIара шера дахьош йола, Сийлахь-боккха Даьймехка тIом лавтта 85 шу хилара, 2004 шера шоай балха декхараш кхоачашдеш бейна-ча, бокьонаш лораеча болх-лойх болча дагалоаттама хетаяь кхетаче.

Турпалхойх дагалоаттам хилар ТIема Сийлен шахьаре, цар цIераш цIаккха а йовргIоа-цаш язъый ГалгIайчен, берри-гача мехка исторе оагIонаш тIа. Ше моаршал хоатташ, ГалгIай Республикан кулгалхочо Кела-матананькъан Махьмуд-Иаьлас белгалдир, вай мехкахой, къа-стга Даьхе лораеш латтараш, наха лоархIаш хилар.

«Вай сий ду котало яьккха-ча ноахала. Аьтинга бетта 22 гIа ди – Сийлахь-боккха Даьймехка тIом болабаь ди да, цо дIадихьар миллионаш болча наьха вахар. Кавказ лораеш лавтгача тIема керттера моттиг хилар МагIалбик, советски сал-таша, республикан бахархоша цига моастагIа юхатехар шоай мел бола низ, денал ураоттадаь. Цар иштга дакъа цу юкьедарах «ТIема сийлен шахьар» аьнна цIи елар цунна», - аьлар респу-

бликан Кулгалхочо.

«Вайна дагаух, тIем тIа баха воай мехкахой. Царна карагIдаьннар юкьарча Коталон цхьа дакъа да, вай декхарийла да из тIехьа тIадоагIача ноахалга кхачийта», - аьлар Махшарипа Махьмуд-Иаьлас.

Мехка Кулгалхочо яхачох, цу юкье къаьстга Iаткьар 2004 шера аьтинга бетта 22-ча бус хиннар, цу хатара юкье хьалхара хало шоашта тIаийцараш ба бокьонаш лораеча моттигий

болхлой. Цар кхоачашдир шоай декхар, шоай вахар дIаделар мохк лорабеш.

«Тахан вай иштга баркал оал, лаьрхIача тIема операце доакъашхошта. Вай бIухоша сий долаш кхоачашду шоай декхар, цар денал, майрал гойт тIема мулгIарашка. Цар тIема декхар – Даьхе лораяра Iадат дIахо дIадахьар. Из царга кхачад вай даьшкара. Вай доаккхал ду царех, уж хьаллоац массайолча оагIорахьара. Вайна дагабоагIа

фусамашка бала кхача хIара дезал.

Бейнарех дагалоаттам – из вай исторена хьалхашкара бехктокхам ба. ДIаяхача ханашка санна, тахан а керттера да ший мохк, ший къам лорадар.

Сий долаш бахалба Сийлахь-боккхача ТIема турпалхой», - йоах хоамо.

Сий долаш хилба шоай балха декхар кхоачашдеш байна болхлой! Даим сий долаш хилда Даьхе лораеш латта ноахал!

Сийлахь-боккхача Даьймехка тIема Коталон юкье, гIалгIаша дакъа лацарах дийцар вай Мехкадас

Гаьгенаькъан Мартина

Сийлахь-боккхача Даьймехка тIема юкье вайга котало кхача 85 шу дизаьд. Вай къаман наха коталон ди гарга-доаладара юкье малагIа дакъа лаьцар дийцар мехкадас Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас.

«1941-ча шера аьтинга бетта 22-гIа ди дерригача советски адама боккха бала бахьаш дера. Сийлахь-боккха Даьймехка тIом болабелар цу дийнахьа, бIашьерашка цу ден човнаш йицлургIоацаш, даха дисар из мехка исторе. ТIемо дохадир наьха тоаденна лавтта вахар, миллионаш адамий вахар хоададир; шахьараш, юрташ йохайир; нах Iазале оттабеш, шоай мел долча хIамах баьхар. Цу тIемо хьагойтар, советски адам цхьа барт болаш, моастагIчоа лира тохаш, цо лаьрхIа хиннар чакх ца доалийташ, вай лавттарашка экхавеш, духьала мишта эттар», - йоах тхогарча хоамо.

Вай мехкадас Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас белгалдечох тарра, фашист вохаве аьнна вай мехкара тIем тIа бахараш 20 эзар совгIа нах ба, 6 эзар гаргга бола бIухой цIенах кхийт-табац, тIема аренашка лийгаб уж, фашиста лар хоадаеш. Цох лаьца тIема исторе кIезига яздаьдац. Вай дегашта цIаккха а бицлургбоаца, кхоане сийрда, машаре хилийта гIерташ, бIехача моастагIчоа духьаллаьтта нах ба уж.

Мехкадас теркалдир, котало кхачара юкье МагIалбике этта хинна тIом къаьстга йоккха моттиг дIалоацаш хиннига. «ТIема сийлен шахьар» яха цIи елар МагIалбика из баьхан долаш, цул совгIа МагIалбика кхален бархI юрта «ТIема духьале еш белгалъяьнна моттиг» яха цIи елар. Майралца, деналца фашист вохавеш, духьалэьттар цу юрташкара нах.

«ГIалгIай къаман яхь йола кьонгаш, мехкарий арабийннаб фашист ше лаьрхIачох дехкеваккха. Брестски крепосте, Москве, Сталинграде, Ленинграде лавтгача тIемашта юкье хиннаб гIалгIай, Берлине чубаьнна рейхстаг хьайоаккхарашта юкье хиннаб. ТIема исторе массахана яхаргья деналах, майралах бизза хиннача цу наьха цIераш. Дала кхачетам болба царех, Дала гешт долда царна, бийрза моттиг Дала даькъалайойла цар!» - аьлар Мехкадас.

Мехкадас баркал аьлар Россе мехкашта, кIаьнк лохаш новкъостал дарах

Курскенаькъан ИбрахIим

ГалгIайчен кулгалхочо Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас баркал аьлар республикан, берригача мехка бахархошта. Мехка Кулгалхочо белгалдир, тIехьарча деношка хиннача хатара хьагойтар, бала беча юкьарло сунт хинна цхьана дIаотташ хилар, ший беррига низ оарцагIбаьккха, цо из бала бекьилга, яхаш, дийцар ГалгIайчен Кулгалхочун, Паччахьалкхен зарбан болх лелабераша.

Шолжа хи тIа дIабихьача

лахара-кIалхарваккхара балхо дIаяьккхар моллагIа йола доазонашта, администрацешта юкьера юкь. Цо яхачох, ГалгIайчен кIалхарваккхара болхлошца цхьана, оагIох оагIув тега, къахьегаш хилар, ди-бийса ца кьовсаш, ерригача Россе лоIамхой, говзанчаш. Цига дакъа лоацаш хилар Кьилбаседа Кавказа лоалахарча республикашкара, Москва, Краснодарски краера, Уралера, кхыметтел кхьча паччахьалкхера баькка, из хатар шоай цIагIа нийсделча санна тIаийца нах.

Махьмуд-Иаьлас белгалдир

наьха барт, цхьоагIо хилар; къамашка, динга, халача хьалашка хьежжа доацаш, ша санна шийлача хи чу лавттар уж цхьа барт бола тоаба хинна.

«Республикан кулгалхо се хиларах тарра, аз дег чура баркал оал цу юкье дакъа лоацаш мел хиннача боахамий, доакъой викалашта, МЧС болхлошта, Росгвардена, кIалхарбахара гIулакха болхлошта, юкьарлон викалашта. Се саг хиларах тарра, аз баркал оал цига дакъа мел лаьцарашта, сатедеш дош аьннарашта, халача хана уж хьаллоацаш цига лаьт-

тарашта», - аьлар ГалгIайчен Кулгалхочо.

Ше кхайкарал деш, цо хоам бир, бархI шу даьннача Дербичананькъан Хизара цIи паччахьалкхен боараме даим вайна дагалаттаргIолаш е лаьрхIа хиларах.

Иштга республикан Кулгалхочо белгалдир, ший новкъост кIалхарваккхара цу бера карагIдаьннар берригача мехка дахача адамашта масал хилар. Цо хьагойтар сага денал, майрал, низ. ЗIамигача турпалхочун дагалоаттам вайна юкье даим бахаргба, лакха мах бараш вайна хьалхадохаш.

Хий бIехдераш боагIача боараме бехктокхаме озаргба

Курскенаькъан ИбрахIим

Шолжа чу турбашка гIола начIас дIачуахийтара бехкебараш боагIача боараме бехктокхаме озаргболаш ба вай мехкадас Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас. Из деррига гучадаьннад, хила ваха вайна кIаьнк лохаш болча МЧС болхлошта, эзараш мех-

кахошта. Iалама гIулакхех йола бокьо йохаеш дола из ийрча, цхьаккха тайпара чакхдалийта йиш йоацаш хиннача хIаман бехкебараш иштга атта кIалхарбаргбоацилга белгалдир Мехкадас.

«Ше вахача лавттанца, наха цхьацца гIулакхашта леладеш долча хица, гонахьар-

ча Iаламца, республикан кхоаненца иштга лерхIам боацаш мишта хул? Хий бIехдайташ, бахархой унахIено кхерамеча хьале оттаяйташ багIараш сен уйла еш ба тахан?» - аьлар Мехкадас.

Республикан кулгалхочо тIатехар, цхьаккха хIаман уйла еш боацаш; иштга Iалама, хина зе даьраш бехкам боацаш бу-

саргбоацилга. Из гIулакх чакхдалийтараш боагIача боараме бехктокхаме озаргболгах шеко яц.

Келаматананькъан Махьмуд-Иаьлас тIадилла, тохкаш латт из гIулакх цу оагIонцарча болхлоша. Цу хIаман бехке мел бараш хьагучабоахаргба! Россе бокьоно дIадеххача тайпара бехк бергба царна массанена.

Вахар хаьдача МВД болхлой дезалаш болча баха хилар Шолжа-Шахьаре

Гаьгенаькъан Мартина

22 шу хьалха бІехача зуламхоша мехка отта-даьча доккхача хатара юкье вахар хаьда МВД болхлой дезалаш болча баха хилар Шолжа-Шахьарерча администра-цера кьахьегамхой.

«Шахьара дас Іумаранаькъан Аслана тІадилладар из гІулакх ад-министраце болхлошта. Вице-мэр йола Келаматанаькъан Танзила, ваха-ра гІулакхех болча оагІон кулгалду Йовлой Хади бар цига баха, 2004-ча ше-рарча аьтинга бетта 21-ча бийсанна, 22-ча дийнахьа зуламхошта духьаллаьт-тарий дезалашца кьамаьл даь, цьаьца кьача чубо-ла тускараш царна денна баьжкараш», - йоах тхога тахан кьаьчача хоамо. Дала гешт долда царна! Дала кьахетам болба царех!

Эбарга-Юрта нах вІашагІкхийтта моттиг хилар

Гаьгенаькъан Мартина

Хин моттигех лораваларах дувцаш, гулбена хилар Эбарга-Юрта. Из хоам «Сердалога» цу моттигера бера.

«Шолжа юхе из доккха хатар хинначул тІехьагІа, мехкарча Россе МЧС Кертерча оагІон кулгал-хочун гІончаш болаш болх дІахьош болча Албох-чанаькъан Хьусена, Котанаькъан Ахьмада ба-хархошка кхайкарал дир; ахкан хана берашта кьаь-стта чІоагІа терко лоаттае, аьнна. Наьк де ховш дале а, цьаь хин моттигашта юхе ма ахийта бераш!

Лувча йиш йолаш моллагІа моттиг йоа-цилга, из чІоагІа кхера-ме долга берашта хьалха-даккха, аьнна, тІадиллар кхетаче. Шолжа кхаленна кулгал деча Татенаькъан Исайца дийцар цар цу оагІонца дувзаденаьх, тахан Шолжа тІа нийс-деннар мо дола хатар дІахойодача хана хург-доацаш, лораде дезараш малагІаш да хьалхадаь-ккхар Котанаькъан Ахь-мада», - йоах тхога кьаь-чача хоамо.

Ший гІулакхашца масал гойтар

«Даьхен гІулакхе латт со» яха Еригача Россе болам ба вай мехка дІахьош

Гаьгенаькъан Мартина

«Даьхен гІулакхе латт со» яха Еригача Россе хІара шерара болам ба, тахан мехка кхай-кабаь. «Даьхен лорабой» яха Паччахьалкхен ганз, «Кхетам» яха Российски оагІув ба цу гІулакха хьалхаьттараш.

«Кагирхойи бераша» яхача кьаман проекта гІолла бо-аржабеча балхаца, тІема опе-раце ветеранаша, бІухоша бе-рашта дувцарга шой вахарер-ча тІема моттигех, Даьхенцара лерхІам лорабара наькьех. СВО ветеранашта терко еш, юкьар-ча балха юкье уж чуозаш кхе-таченаш хургья царех.

«Даьхен лорабой» яхача Пач-чахьалкхен ганза кулгалхо, РФ герзаштарча низий Министер-ствон статс-секретарь - мини-стра гІонча йолча Цивилева Аннас белгалдир из проект укх кьаь шера ветеранаш, кагирхой кхотабеш бола болх дІахьош йолга. «Даьхен гІулакхе латт со» яхача боламга гІолла шоаш тахан дІахьоча декхарех, шой вахаре эггара кергтердарех, Даьхен хІама лорадара тІехьа массахана кийча хила безилгах дувц тахан ветеранаша, салта-ша. Россе студенташца, дешар-хошца цьан истола гонахьа Юхайша кьамаьл де, цар кхета-ма дуккхадараш гучадаха аьт-тув боал цу боламга гІолла», - дийцар Цивилева Аннас, ший кьамаьла юкье.

Укх шера кьаьстта йоккха терко еш ба цу болама вай мехка. Болама эггара хьал-хара спикер хилар СВО вете-ран, «Кхетам» яхача Россий-ски оагІон лектор волча Шо-анахой Муслима. Ший мохк, ше ваь моттиг езарах, тІема аренашкарча доттагІалах, дек-хараш кхоачашдара тІехьа чІоагІа фийла хила безарах,

дийцар цо кьонабарашта. Ка-гирхой гІулакхех йолча мини-стерствога гІолла, Даьхе бокь-онца лорае ловш волча сага, цьаьккха декхараш хала доа-цилгах дувцар цо. Сага вахаре эггара лоархІама долча хІамаех да ший хІама боча, йоакхо еш леладар, боагІаца боараме ло-радар.

«Цу проекта гІолла кьона-барашта тІема аренашка хьай-ца нийсенна мел хиннача хІама дувца йиш я, дукка хат-тараш хул цар, уж дерригаш дашха а аьттув ба. Хьай хана-ра болаш санна хьаотт хьа цар-цара кьамаьл. Кьонабарашта ха дезараш дукка да. Даьхе езар, сий лорадар, яхь йолаш хилар фуд ха деза царна, цу деррига-не мах боагІаца боараме бовза беза царна тахан. Цу кьонаба-рий кхоане сийрда, машаре, беркате хилийга гІерташ кьа-хьийгад оаха; эздий, денал дола нах хинна ураотта гІо де деза вай царна тахан», - дийцар Шо-анахой Муслима.

Дешара моттигашка дІаухаш, йоаржаеш кхетаче-

наш я уж. Кьаьстта йоккха мот-тиг дІалоацаш да вай мехка-хоша тІема аренашка гойташ дола турпалал. Турпал волаш малхавалац саг, из хьагой-та деза хьал этгача, цига гуча-доал деррига. ХІаьта вай кьа-ман кьонгаш-м, тхьоврача хана денз, майрал, денал, яхь йолш хиларца цихеза хиннаб, тахан дІахьош да из шой даьшкара хьайица гІулакх. Йоккха терко еш хургья тІема сийлен Денна, ТІема форда Флота Денна, Си-галарча десантни эскара Денна, Россе ТІема-фецарча низа Денна хетаяь йола кхетаче-наш. Боккхача мехка массайол-ча республикашка дІахьоргба цу оагІонцара болх. Из йок-кха проект чакхйоалаш, «Цьа-на котдаргда!» яха цьанкхет-тар дІахьоргда Москве, ахкан тІехьярча бетта.

«Даьхен гІулакхе латт со» яха Еригача Россе моттига-ша дакьа лоацаш бола болам лоархІама бола болх дІахьош ба. Эггара хьалха тІема опе-раце доакьашхой никь мел агта боацарех ба белгалдеш дола

гІулакх да из. Тахан Даьхе лорае арабаьнна, тІема аренаш-ка лелараша токхаш латтараш малагІа декхараш да ховш хила еза кьона тІехье. Ишколашка, колледжашка, кагирхой лаге-рашка, вузашка цу оагІонцара кхетаченаш дІахьош хург-ба тІема операце ветеранаш, бІухой. Из болх хьаоттабарал совгІа, деррига боагІаца бо-араме дІагІоргдолаш тІахьожам бе безаш ба «Даьхен лорабой» яхача ганза болхлой», - дийцар тхога ганза вай мехкарча фили-ала кулгалхо волча Оздой Мус-лима.

Кагирхошта юкьера Даь-хенцара безам чІоагІбеш хур-гья уж кхетаченаш. Кьонача тІехьенна нийса никь хьехар, шой Даьхенца лерхІам хилар эггара доккхагІа гІулакхех долга хьалхадахар тахан боккхагІбарий лоархІама дек-хар да, аргдар аз. ТІема аренаш-ка цІенах, мехках, дезалах хье-гаш лел; вай деналах бизза бола кьонгаш. Цар дукка да тахан кьонабарашка дувца, довзийта.

Темхой дезалашта терко лоаттаеш ба, «Даьхен лорабой» яхача ганзе

Гаьгенаькъан Мартина

«Даьхен лорабой» яхача ганза болхлоша, БӀухочта фу эш хьожаш, терко лоаттаю, ветераний дезалашта. Масахана царца бувзама болаш, цар хьашташ кхоачашде хьожаш, кьахьег ганзе.

«Тема аренашка вахар хьадача Кхоартой Ахмада дезал болча ваха хилар ганза МагӀалбикерча филиала болхло Коазой Хьамид. БӀухочун наьнаца Гайшетаца кьамаьл дир цо, таханарча дийнахьа царна эшар фуд хайра. Дукха ха яц Темхочун нанна операци яь, хӀаьта хӀанз сихагӀа меттаоттаргӀолаш дикка дарба эш цунна. Филиала болхло ший бахьа беа болх дӀабихьа, цӀагӀа хьау-хаш лораш цунга хьежарг-болаш вӀаштӀехьадаьккхар. Могашал дикка меттаотталца терко еш хургба цун», - дийцар тха газетата.

Дукха ха йоацаш хьаделар цар дезала Гьаьдалгара хьадоагӀаца хӀамаьх дола удостоверени.

ТӀехьара кхетаче дӀаяхьа кийчо еш ба мехкарча Парламенте

Гаьгенаькъан Мартина

Укх бетта 25-ча дийнахьа, дӀахьоргьа мехкарча Халкъа Гуллама ворхӀагӀаца кхайра-лах йола 85-гӀа кхетаче. Из проект кьоабалгьеш, гулбена хилар Магасе. Кхела кхетачен кулгал деш вар Халкъа Гуллама хьалха латта

Тумхой Мухьмад, парламентски комитетий, фракцей кулгалхой, Мехкадаьни Паччахьалкхени Администратера болхлой, иштта прокуратура.

Парламента укх тӀехьарча пхе шера дӀабихьаца балхаш, кхоачашде аьттув баьнарех

дийцар цига. Иштта 2025-ча шера республикански рузкьах йолча моттигерча бокьон проектх, йоалацара болх патентни оагӀонца дӀабахьарах, иштта вай мехкарча берашта салаӀа, могошал меттаоттае моттигаш лалашгьарах, лаьттан доазонашца дувзаденнарех дийцар гулбенаараша. Кьаь-

стта терко тӀайохийташ дийцар мехка цьаьца зуламаш даьраш бехктокхаме озарах, республике индустриальни, промышленни паркаш йоаржарях, мехка машар бу судхо харжара балхаш. Кхетаче йистейолаш, гуьранарча сессена юкье хила дезараш белгалдир депутаташа.

СВО веннаца БӀухочун да курорте дарба де вахийтар

Гаьгенаькъан Мартина

Галашка «Даьхен лорабой» ганза даькьо новкьостал дир, лаьрхӀа йола тӀема операци дӀахьош веннаца БӀухочун да Келаматанькъан Хьажмурд Кисловодске санаторен-курорта дарба де вахийта.

«Даьхен лорабой» ганза филиала лаьрхӀаца вахара дешаш кьестадеча викала вӀаштӀехьадаьккхар Кисловодск-Шахьара «Смена» яхача санаторе салаӀа из вохийтилга.

Цигара Галама а лорий а хьалаш дика мегаш да дега дарба де, из геттара эшаш да халахетар хиннаца боккьаца наха. Ставропольски крае вахар дика накьадаьлар унахочунна. Из раьза вар лораша, ганзо шийна яча терконна», - яхаш, хоам бу газета редацеге.

Вай мехкарча МВД болхлошта дов даь, 22 шу даьннад

Гаьгенаькъан Мартина

2004-ча шера аьтинга бетта 21-ча бийсангара 22-ча денга кхоачаш, вай мехка цьаьккха адамал доацача зуламхоша даь хатар цӀаккха а дицлургдарех дац.

Ший кьамаьла юкье вай мехкадас Келаматанькъан

Махьмуд-Гьаблас белгалдир, цьхатарра МВД моттигашка, нах бахача чухьалхар ерригача Кьилбаседа Кавказера хьал толхаде аьнна даь хӀама долга. Из зулам бахьан долаш 100 совгӀа болча наьха вахар хьаьдар, царна юкье дукхагӀбараш Гьаьдала болхлой бар. Иштта байра кхьыбола нах а.

«Дерригача гӀалгӀай кьаман

боккха Юткьам хинна, ханаца ерзаргӀоаца чов йита ди хилар цох. МВД болхлой, иштта кхьыбола нах деналца духьальоттарях, блехача зуламхоша лаьрхӀа хиннар чакхцадалиятараш. Из тайпара зулам кхы цӀаккха а оттаргдоацаш, кьахьаге деа вай массане. Дала кьахетам болба, Дала гешт долда байнарашга, бийрза моттиг Дала даькьалайойла цар!

Майралца цу халача деношка духьальэттарий цӀераш кьаман исторе массахана яхаргья», - белгалдир вай Мехкадас. Из доккха хатар хинна 22 шу даь-

ннадале а, дега хинна човнаш ерзаш яц.

Вайна цӀаккха а бицлургбац зуламхошта духьале яьраш, цар лаьрхӀа хиннар чакхцадалиятараш. Из тайпара зулам кхы цӀаккха а оттаргдоацаш, кьахьаге деа вай массане. Дала кьахетам болба, Дала гешт долда байнарашга, бийрза моттиг Дала даькьалайойла цар!

«Ингушэнерго» болхлоша токах лоралуш хилар дех бахархошка

Илай Муса

«Кьилбаседа Кавказа Россеташа» - «Ингушэнерго» тока моттигашта юхе чкъаьрий лувцарашка лоралуш хилар дех. Иаьдало лораеш йолча тока оаглон моттигашта юхе чкъаьрий лувца йиш яц! Тока саьргашта кIалгIолла дIаводача хана, чкъаьрий лувца зIак урагIдегIа ца а хьош, вIашкадилла, дIоахалла хьалаьца дIадахьа деза.

Ди деттача хана, тока моттигашта юхе чкъаьрий лувца йиш йоацилгa белгалдеш, зIака тIа яздаьр теркалдеш хилар дех нахага. Ди деттача хана Iалаьмате чехка гаьнавала веза хина, хIана аьлча хи чу соц ток, ди тохаро 100 метрага кхоачаш доазув чулоац.

Илийга дадача тока саьргашта бархI метрага кхоачаш гаьна хила веза. «Уж хIамаш лора ца дар чIоагIа кхераме да. Тахан хьадеш дола чкъаьран зIакаш чIоагIа дIаьха хул; цул совгIа, уж хьадеш йола «углепластика» а ток дика тIаозарех я. Тока саьргаш зIак дIаьхьохаделча, цу сага шийна меттел, гонахьа латтарашта а ток тохаргья», - белгалду «Ингушэнерго» филиала хьалха латтача Котагананькъан Кимрана.

Берашта совгIат далара гIулакха чIоагIа теркоеш хилар дех тока оаглон болхлоша. Нагахьа оашош бера чкъаьрий лувца зIак деннадале, из мишта леладе деза, малагIа моттигашка чкъаьрий лувца йиш яц, лораде дезараш малагIаш да хьалхадаккха. Лораеш йолча тока оаглон моттигашка моллагIа бокьо йохаеш дола хIама оашош зийнадале, Iалаьмате сиха укх номерах телефон дIатоха еза : 8-800-220-0-220 (лоаца номер - 220).

Керттера даар

ГIалгIай мехка маькха дикал а дукхал а тоаеш кьахьег

Султигананькъан Йоакъап

Культуран, исторически тIехьале тохкаш, ГIалгIайчен тайп-тайпарча гIалай моттигашка оахкалалаш дIахьош болча вай Илманхошта корадун кхерах деттача гIирсашта кIалхара кIин, мукха буртигаш. Цо цIаькха а чIоагIду, маькх керттера даара хилар, дукхача ноахалашта низ а, дегIаца эшаш дола хьинар а цо луш хилар.

Карарча хана вайна хьакоачаш дола кхачан даараш, вай даьшка кхоачаш хиннарел дуккха а дукхагIа да. Бакьда маькхо дIалоацаш дола кхачан дакьа лоархIамечарех да, таханарча замаха вахаш волча сага.

Даара чам дагабохача хана, наха масал доладу: устагIан дулх теа кийчдаь дуга (плов), кхерза цIе чкъаьра, дулх чууллалаш яь чам бола борц, иштта кхы дуккхадар. Цунца цьхана хIаьтга хьаьннача, цийеннача маькха чIегилгах царг тохаш хилча, мел чам болаш хул вай даар.

Советски хана, вай кьона долаш, дIаьха балха ди дIадахьа дезаш долча хана, киса ахча кIезига хилча, вай кIалхардоахар цьхан шурий шушо, цунцарча багоно. Цьхайолча хана, еккьа маькх а юаш, сайранга долхар. Сона дагадоагIа, цьхан сайрийна чIоагIа чам чубенна Iаьржа маькх, селедка оахош биа. Ах бIаь шу ха дIаяхар, бакьда селхан мара из ца хилча санна хет. ХIанз а цу даара чам дIабаьннабац сона.

Тхо, ираза, хьалкхийра фильмашка, книжкаш тIа маькха хам бувцаш, гойташ хиннача ханашка, цунца лерхIам болаш, истола тIара хIара маькха гIоргIилг лорабеш.

Россе Президента В. В. Путин цкъа аьлар, кхашкара балхаш дIадахьара дола хаттараш ше дувцаш: «ЦIихеза,

атта а кIийле йола а закон да массехк дешах латташ, «Маькх - массадолча хIаман корта». Из юахадаьккха моттиг а хиннаяц. Тахан вай дахаш долча хьалашка диллача, из закон лоархIаме да, дунен тIа кхачан даараш маьхалдахара дакь тIа доаллача хьалага хьежача».

Россе пачахьалкхен кулгалхочо масал даь доладаь хинна дешаш, вахаро ше чIоагIдаьрех да. МоллагIа хана а, ялатаца Iалашо яь хилар эшаш да миллионаш болча наха.

Интернета бувзамашка сона корабир цьха хоам, цу тIа белгалбора ялатах, сага вахарах лаьца бола бувзам.

«Эггара кIезигагIа маькх дIакхоачараш ба Россе Кьилбаседа-Малхбузехьа баханах, эггара дукхагIа Кьилбаседа Кавказе кхоач из.

Эггара дукхагIа маькх юарех лоархIаш ба ГIалгIайчен бахархой (187,9 кг маькх шера цьхан сага, е кIезига дукхагIа 0,5 кг маькх дийнахьа), Селий мохк (156,5 кг), ГIаьбартой-Балкхарой Республика (139,7 кг), иштта Севастополь-Шахьар (130,2 кг)»,- йоах хоамо.

Хетаргахьа, карарча шера а ГIалгIайче лакхача боарам тIа я, маькх даара юкьейоаккхаш хилар кхыча российский моттигашта нийсийча.

Цу гIулакха мах оттабеш болча говзанчаша яхачох, цун бахьанаш дукха да, царех цаI да вай мехка хьоарах хьаеш йола хIамаш тайп-тайпара а дукха а хилар. Керттера бахьан да вайна маькх дукха езаш хилар. Бакьда из эггара дукхагIа даара юкьейоаккха хIама я, цун мах а лоха ба, чам а дика ба.

Хьоара гали хIара дезале хила дезаш да. ДагадоагIа сона, цу тайпара хьоара гали дIаяхача ханашка хьоалчагIа мара эцаш дацар. Из а керда хьахиннача гаргарча наха, захалашта хьош дар. Фуса-

ме ялат хилча, цо хьагойтар тахан а кхоана а меца волаш саг хургвоацилгa.

Ховш ма хилара, тахан ГIалгIайче а, Россе кхыча моттигашка санна, шоай дола хьаьара хIама леладараш ба, мах беча дакь тIа шортта хьаьца таро я хьоарах хьадаь кхачан даараш. Наха дезаш да тайп-тайпара хьоарах даь даараш хилар: герга маькх, батон, лаваш, кхы дукха чам бараш. Бакьда царна дезар долаш а да тикашка, ярмаркашка, базар тIара уж эца таро я.

Вай заман чухьа, пхьор а марта а долча хана, шийна безаш бола кхача эца йиш йолаш ва хIаравар. Из деррига а вай хьоарах яь хIама хьае таро хилар да.

Царех цьхаярий цIераш йоахаргья вай: Iаьржа маькх, сайса маькх, «шпаковский» маькх, чIоагIа чам бола «купчий» маькх, дукхача наха езаш йола «чиабатта», тайп-тайпара лаваш, «кирпишк» оала маькх, из тахан дукхача наха арахецаш я, цу юкье геттара наха хоатташ дар да морз чудетта бод хьокхабаь хьадаь хьоара олг.

Цул совгIа, хало йоацаш ха йиш я оаш ийцача маькхах дIатехар фуй, из арахеца малав, ми-чахьа хьаеш я. Тахан кхоачам болаш наха маькх лоттаяр лоархIаме дола пачахьалкхен декхар да. Магасе, МагIалбике, Наьсаре, Илдарха-ГIалий тIа итташ

эзараш нах бах, хIара денна шоай истола тIа маькх лоттаяр дезаш. ЗIамагIаьрчара дIаболабенна корта кIайбеннача нахага кхаччалца болча наха, из кхача лоттабе безаш ба. Цудухьа доккха баркал ала деза говзанчашта, технологашта, маькх йотташ латтарашта, шоай гIулакх довзаш леладарашта, моллагIа хана цу йIайхача пешка хьалхашка латташ, цар из болх дIахьош хиларах, дукха эзараш маькха булкаш арахецаш цар кьахьегарах.

Тахан эшаш йола маькх лаха йиш хилар лоархIаме да. Саг воккха мел хул, цун могошал эшалуш йоагIа, цудухьа, сага керо ловшгьяр лаха тахан атта хургдолаш, арахецаш я дукхача тайпара маькх. Цьхан хана, хоза а хеташ, юаш хинна кIайча хьоарах яь маькх тахан йита эзараш а ба вайна юкье, цу наха лохаш хул Iаьржача хьоарах яь маькх, хIана аьлча из кера аттагIа лоархIаш я. Керттердар да, сага шийна езар хьахаржа из йолаш хилар.

Бакьдар аьлча, маькха хьадж вIалла йицIургIоацаш хоза я. Шоай хIама дIа ца додаш, керда уйлаш керта чу ца йоагIаш, цьхан бахьаных бохам баьнна, саготдеш шоаш долча хана; хьаэца йIайхха маькх, цун хоза хьадж хьакхийтача дицIургIа деррига. Цо сатем лу, керда уйлаш чуйоссийт, деррига а дика хургда.

МагIалбика Братски урамах керда хин турбаш чуйоахкаш латт

Гаьгенаанькъан Мартина

МагIалбикерча Братски урамах керда хин турбаш чуйоахкаш латт. Уж балхаш де болабеннаб цига «Вахара хьалаш» яхача кьаман проекта чудоагIаш, яхаш, дийцар «Сердало» газетага шахьара мэре.

«Урам тоабергба «Вахара хьалаш» яхача кьаман проекта чудоагIаш, из хьаллоац Российски Федерацие Президентта Путин Владимира. Цу дакь тIа асфальт Iубилла лаьрхIад, иштта наькьа та-

килг дуллартга, укх заман сердал а хургья цига.

ХIанз «Хий лоаттадар, хий дIадахийтар ЦаI вола оператор» яхача ГУПа говзанчаш 300 метр йIаьха, 90 мм шера турбаш чуйоахкаш ба. Болникь биллале дIахьош ба, тIехьагIа из бохабе безаргбоацаш», - аьлар тхоца кьамаьл даьчо.

«Ший аргIагIа из болх дIахьош хиларо таро лу вай заман хьалаш дола хоза, сийрда урам хьакхолла», - аьлар доал деча дакь тIарча администраце.

Массайола оагӀув чулоацаш, гӀо дар

Шолжа чура кӀаьнк лохачарна гӀо деш бар вай лораш

Гаьгенаькъан Марина

Шолжа чу ваха кӀаьнк лохаш латта бархӀагӀа ди дар, цу юкье дакъа лоацарашка хьожаш бар тахан вай мехкара лораш. Цу юкья 100 гаргга сар вар лорашта тӀавенараш, цо хьагойтар балха юкье дукха адам долга, массахана кийча хила везилга. Дербичанаькъан Хизар хи чу вахача хьал-

харча дийнахьа денз, вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Ӏаьлас тӀадилла, унахцӀенон гӀулакхех йолча министерствон хьалха латта Ӏалбаканаькъан Зара цу балха кулгал деш яр.

ГӀо де арабаьнна хи чу боаккарашта эшача хӀаманга хьажар, цар унахцӀенон терко яр лоархӀамеча гӀулакхех дар.

Нах хӀара денна дукхагӀа хулаш латтар, цунга хьежжа лорий тоабаш а хӀара миноте кийча хила езаш яр. ГӀо деш барий лагере бар лораш, цу тайпарча моттиге эшаш мел бола кхоачам болаш бар царга, иштта 24 сахьат ха йоаккхаш бар цига гӀо деш бола лораш: терапевташ, хирурга. Ди-бийса ца кьовсаш хила боаккача нахаца дагадоацар

хила тарлора, цудухьа царна уллув хила безаш бар лораш. Къахьегаш барашта хьалхадоккхар цар фашкарго е кхийолча хӀамо царг тега, сов дукха маьлха кӀалха латтар, сов дукха шийлача хи чу валларах дегӀа хьала йоткъам хуле, эггара хьалха фу де деза.

Вай мехкара клиникаша кхайкадаьд, цу боккхача балха юкье дакъа ло-

цаш мел хиннарашта эшаш дола новкъостал де, уж тӀаэца кийча я шоаш, аьнна. ДегӀаца моллагӀа хӀама гучадоале: жамараш лазадаьнна, йовхал айенна, бӀаргаш цийденна, боад етташ дале, дегӀа низ дӀабоале, теркал ца деш дита йиш яц, сиха ваха веза лорашка! Ханнахьа лорашта тӀавахаро могашал гетгара кӀалйитац.

Пхи бер долча 10,6 эзар ноаношта, пенси лакхдаьд вай мехка

Гаьгенаькъан Марина

Пхий е дукхагӀа бераш долча вай мехкара 10,6 эзар совгӀа ноаношта укх шера пенси лакхдаьд. Из хоам «Сердалога» бир пенси йолча Россе ганза оагӀон болхлоша.

«Техан хьаьннача бокьонга хьежжа; пхе берага, дукхагӀа берашка цар цхьа шуи ах шуи даллалца хьожаш йола ха ноаной стажа юкьегӀоргья. ХӀанзолца дий берага хьожаш хинна ха мара яцар стажа юкьеюдаш, из а ялх шерал дукхагӀа

хила йиш йоацаш.

Керда бокьо аьттув луш я 2026-ча шера пенси болхарашта санна, Ӏаьдалгара берашта ахча ийдерашта а. Берашка хьожаш йолча хана кхалсаг къахьегаш хуле; дӀахо, пенси хьожадеча хана, цун аьттув болашагӀдар кьо-

астаду: болх беш хиннача ханацара ИПК е берашка хьожаш хиннача ханацара.

«Дукха бераш долча ноаношта чӀоагӀа дика хӀама да из. Берага хьожаш мел хинна ха стажа юкье яхийтарал совгӀа, «пенсионни коэффиценташ» (ИПК)

дӀалоархӀа царна стажа юкье: хьалхарча бера 1,8 ИПК дӀалоархӀе, шоллагӀа бера – 3,6; кхоалагӀа, дӀахорча берашта 5,4 ИПК, хӀара берага хьожаш хиннача цхьан шерах», - дийцар тхога мехкара СФР оагӀон хьалха латтача Йовлой Зубейра.

Цар декхар - дарба дар

ГӀалгӀай лораша хӀетта яьча йийига гӀо дир

Гаьгенаькъан Марина

ГӀалгӀай мехка перина-тальни центре тамаший моттиг нийсьелар. Лакха балха говзал, хьинар хиларах; моттигерча лораша-говзанчаша чоалхане, лакха технологически операци дӀайихьар, хӀетта дунен тӀа яьннача йийига керда вахар а луш, цун могашал унзарча хьалера хьайоаккхаш.

Цу бера наггахьа мара нийслуш доаца лазар оттадир лораша: висцеро-абдоминални синдром оал цох, чен хулаш да из. Кхьича беса аьлча, цун кер чу йоаккаш хила еза чураш, наькха улга кӀалха йоаккар, цар шоай аргӀагӀа дог а пехкаш а

толадаь лоаттадора. Из хьал чоалхане хилара бахьан дар, чураш шоай моттиге йоаккаш цахилар.

Хьал чоалхане дар аьнна доацаш, мультидисциплинарни лорий тоабо сиха болх бир. Цар, кхь тӀехьа ца тотташ, эггара чоалхане бола увдз хувцара болх дӀабихьар. Хирургашта хьалхашка нийсенна декхар аттачарех дацар, уж бар араьнна чураш шоай моттиге дӀаоттаярал совгӀа, наькха улг дола моттиг а меттаоттае езаш. Къаьстта хала дар, уж чураш шоай моттиге дӀахувшаш цахилар, хӀана аьлча кхь а дегӀаена яланза яр маьженаш, цудухьа хала бе безаш болх бар из.

Ираза, лорий говзал лакха хилар бахьан долаш, операци

дика чакхьаьлар. ЭттӀаьчул тӀехьагӀа а, хьал кхь чоалхане ца дерзаш, дӀадахар гӀулакх. Бера а мегар цу халонна духьалъотта, хӀанз из

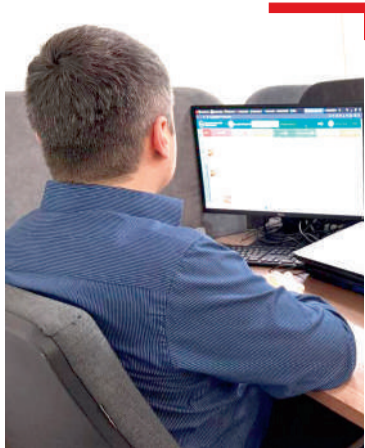
йийиг меттайоагӀаш я.

ГӀулакх дика чакхдаьнниг ховш да, цо ше садоахаш хиларах.

Техан тешшаме ала

йиш я, йийига вахар кӀалхардаьккхад. Из хӀанз цӀаьзьяьй, хӀана аьлча кхь цун могашала кхерам болаш хӀама дац.

Магас-Шахъар 2028 шера культуран столица хила йиш йолаш я

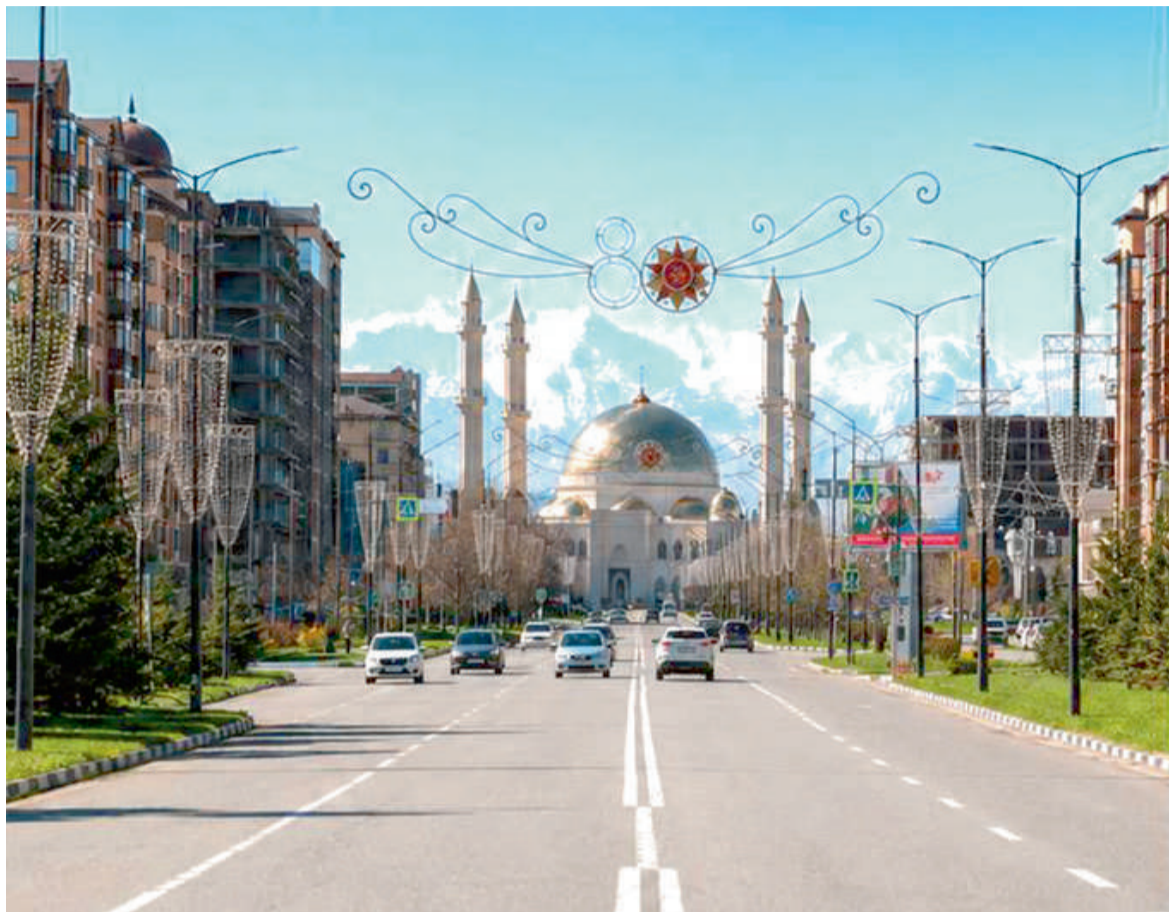
Гаьгенаькъан Мартина

Магас «2028 шера культуран столица» яха цӀи лелаяра яхьеяла таро йолаш я, яхаш, дийцар ГӀР Паччахьалкхен зарбан болх лелабеша.

«ГалгӀай Республикан кьонача столицанна тӀехьа ший кхадж тасса йиш я лаьрххӀача майдан тӀа - ерригроссийски кхадж тассара болх дӀахьоча даькъ тӀа. ХӀанз Магас кьона столица хинна лац, из укх заман, сиха дегӀайоагӀаш йола шахъар я.

Укхаз хьакхолл шахъара дика хьалаш, вахара оагӀонаш дегӀайоалаю, цунца цхьана дешар, культура. Магас дегӀайоагӀаш я ший белгало лораш; исторе, культуран, адатий мах бараш чӀоагӀдеш; хурдоча ноахалга керда таронаш кхачийтара тӀехьа кьахьегаш», - йоах хоамо.

Яхье дакъа лоацаш хиларо, тӀехьара тӀа республикан культуран оагӀонаш дегӀайоалаю, мехкаш-та юкьера бувзам чӀоагӀбу керда проекташ кхоачашье.

Республике цӀенъеш латт, бӀеха хиш дӀауха турбаш

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгӀай Республикан хьал леладара Центра урхалле бӀеха хиш дӀауха моттигаш цӀенъяра болх дӀахьош я. Укх деношка, цу тайпара болх дӀабихьар Наьсарен Дошлакьий-Юртарча Албохчанакьан урамах.

«ТӀехьарча хана, республикан бахархой латкъаш бар, бӀеха хиш дӀаухача моттиге, догӀан хишта дитача кӀоагашка нувхаш чукхувсаш хилара. Цу тайпара хьал нах раьза боацаш хиларал совгӀа, унзара а да», - аьлар ЦУРа беча хоамо.

Пластик, кхачах дисараш, совъянна гӀишлон материалаш хи чу тувсаш хилча, хий сиха дӀакьовлалу, из бахьан долаш коашка, наькъашка хий чудоал. БӀеха хий дӀадохийташ йола моттиг цӀенагӀа мел хул, сихагӀа хий дӀадода, цунца цхьана хий чудалара кхерам а лохагӀа ба», - аьлар хоамо.

Лаятта ца доагӀаца тайпара леладарца, кьовсам лоаттабеш ба Шолжа-Шахъаре

Гаьгенаькъан Мартина

Цхьацца гӀулакхашта лаьрхӀа йолча моттигашка шоай лоаме, ца доагӀаца тайпара болх лоаттабара духьале еш ба шахъарера хьакимаш. Иштта цхьа моттиг гучаялар царна укх наькъа.

«Рейд дӀаяхьа арабаьннача экономиках, ахчанцарча гӀулакхех болча оагӀон боллоша теркалди, лаьттан до-

азон тӀара болх цхьан вахархочо ца доагӀаца тайпара дӀахьош болга. Ца хьалде дезаш долча 400 кв. м. доазон тӀа, кхача бохкаш йола склад хьайийлла, болх дӀахьош ба.

Цу гӀулакха каьхаташ отадир рейд дӀахьош хиннараша. Цу доазон доал деш волча сага лаьттан гӀулакхех йола бокьо йовзийтар, лаьттан доазон гӀулакх хила дезача тайпара хьатоаде, аьнна, тӀадиллар», - дий-

цар шахъара администраце. Цхьацца гӀулакхашта кьоа-стадаь долча лаьттан доазо-

наш тӀа малагӀа болх бу хьожаш хургба Шолжа-Шахъаре дӀахо а.

ЦӀи ялара кхерамеча ханага кийчо еш я «Кьилбаседа Кавказа Россеташ»

Галой Муса

Геттара дӀайха денош оттарга кийчо еш, тока моттигашка болх дӀахьош ба тахан «Кьилбаседа Кавказа Россетий» - «Ингушэнерго» филиала кьахьегамхой.

Мехкарча 23 гектарага кхоачаш долча доазон тӀа тока линеш йолча наькъаш цӀендеш, тока саьргашта новкъарле еш йола гаьнаш дӀагедаш кьахьийгад цига. Тока моттигашта юхе лакха йовхал латтача хана цӀи ялар кхерам боландаь, кхоачашдеш да из деррига хан-ханнахьа. Иштта тока саьргаш долча моттигашка тохам беш, трансформаторашка, цӀера духьала эшаш болча кхоачама хьалага хьо-

жаш ба мехка.

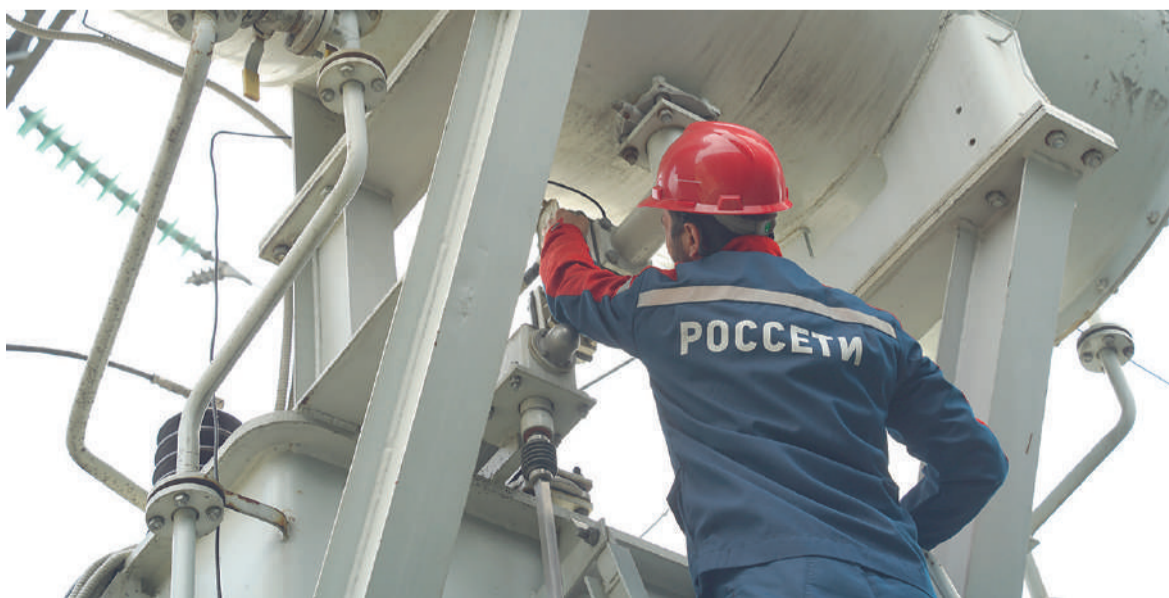
«Геттара дӀайха денош латтача хана, тока моттигашта тӀалатташ бола низ айлу, цудухьа хӀара денна терко е езаш да из гӀулакх. Йовхал латта денош чакхдаллалца дӀабахьа беза болх ба из. Цу юкье да тока линешка, подстанцешка хьежар, МЧС болхлошца, муниципалитеташца, хаоттама гӀулакх белгалдеш болча болхлошца даиман бувзама хилар», - дийцар тха газетага «Ингушэнерго» филиала хьалха латтача Котаганаькъан Кимрана.

«Кьилбаседа Кавказа Россетий» болхлоша бахархошка кхайкарал ду; йовхал латтача хана кьаьстга чӀоагӀа фийла хила, яхаш! Тока моттигашта юхе ма хила, лаьдало лорадеш долча ток йолча доазон тӀа цӀи

ювза, лотаялар кхерам бола хӀама, доагор дита, нувхаш лотаттае йиш яц! МоллагӀа теша-

ме ца хета хӀама оашош зийча, лаьамате чехка телефон тоха укх номерах: 8-800-220-0-220

(телефон тохар мах боацаш да) - оператораш 24 сахьата болх беш ба.

Шолжа-Шахъаре коравир, ХИВО ВИХЪА ХИННА ДЕРБИЧНАЪКЪАН ХИЗАР

Курскенаъкъан ИбрахІим

Доккхача халахетарца чакхдаьлар, дукхача деношка Дербичанаъкъан Хизар лохаш дїадихъа хинна денош. Цу хъала тїехъахьожаш дар деррига Кавказа адам. Самардийнахъа 16 сахъат 50 минут яьлча, цу бера дакъа хъакорадир.

Хоамо яхачох, из корадир Шолжа-Шахъара Келаматанаъкъан урамах. ХІанз укх сахъате, цу моттиге болх дїахьош ба.

Из кораваъ хиларца, лаьрххІа болча болхлоша шой оарц юхасоцаду, аьнна, хъакхайкадир. ХъалхагІа, лаьрххІа бола лахара болх соцабу, аьнна,

кхайкадаьдар ГІалгІай Республике гІолла йолча Россе МЧСа ГУ (ЦУКС) Центра кулгалхочо Йовлой Ахмада.

ВорхІ ди-бийса даьлар оарцагІбаьхараша, лакха говзал йолча водазаша, лоамхой тоабаша, ГІалгІайчен а ерригача Кав-

каза а бахархоша из лохаш. Хизара дезалга, гаргарча нахага кодам бу. Дала гешт долда цунна, Дала къахетам болба цох.

Дог а лазаш, хьаллацар

«Даьхен лорабой» яхача ганза болхлоша терко лоаттаю ветеранашта, цар дезалашта

Гаьгенаъкъан Марина

Украинерча тїема операцие аренашка вахар хьадача, де доацаш байнарашта юкъе болча бїухой дезалашта гїо деш, царна терко лоаттаеш къахьег «Даьхен лорабой» яхача ганза вай мехкарча филиало. Къаьстта лоархІаме моттиг дїалоац бїухой даьнаьна хьашташ кхоачашдаро, царна эшаш дола дарба лоаттадеш могошал лораяро. АкбулатовгІар Майрбика Руслана вахар хьадад тїема моттигашка декхараш токхаш. Унахцїенон хьал дика доацаш я воІ дїаваьнна гїайгїо толаьнана.

«Даьхен лорабой» яхача ганза болхлочно Коазой Хьамида, эшаш мел долча хІаманга хьежа, ЖІайрахъа кхален дарбанче Ююжаяйтар из. Лоамаш-

та юкъе, цїена фо долча улаш йолча дарбанчера лораш шоашта могоацх МежиевгІар Аьсета могошал меттаоттае гїерташ ба тахан.

«Даьхен хІама лораде арабаьнна вахар хьадача бїухой даьнаьна хьожаш хилар, массахана бувзаме долаш, царна эшар Іалашде гїертар тахан тха лоархІаме декхар да. Къонгаш дїабаьнна бисача цу нахагара хало, гїайгІа дийца ца валлал йоккха я, из деррига кхетадеш да тхо тахан. ОагІув хьаллоацаш, царна уллув долаш, хила деза тхо. Хан-ханнахъа лорашка чакхбоахаш, дегІа могошала терко лоаттае еза, саготоно сагсиха кІалвутилга ховш ма дий вайна», - аьлар Коазой Хьамида.

Тахан берригача мехка тїемхошта, цар дезалашта гїо лоаттаде, оагІув хьаллаца хьожаш ба. Даьхен гїулакхе латтарий хам баь даргдац вай мел

хьежача а, царга хьажар, цар цІагІарча наьна хьашташ кхоачашдар керттерча декхареш да.

Турпалий никъ атта хиннабац цІаккха, яхь йолча, деналах, майралах бизза болча къонгий сий деш хила деза вай. Пачча-

хьалкхено массахана терко лоаттаегьарех ба уж нах, цар дезалаш. Могаш, маьрша болаш, цїенах кхеталба шой мехках хьегаш тїема аренашка лела вай къаман къонгаш!

«Профсоюзашта хьалха латта къонавар» яха яхь дїахьоргья вай мехка

Гаьгенаъкъан Марина

Мехкарча «ГІалгІай республикан профсоюзий оагІонаш цхъанкхетар» яхача Союз хІанз диазлагІа дїахьоргья «Профсоюзашта хьалха латта къонавар» яхача яхь.

«Магасерча кагирхой кхетачен цІагІа, ше-ше коталонга кхача гїерташ, хьовзаргба начІал дола, дикка гаьнабала ловш бола кагирхой. Маьцхали бетта 18-ча дийнахъа хургья яхь. Дехар чуэцаш бола болх дїаболабаьб. Даьлаца ловраша оорп06@mail.

ги электронни адресах чуда ла деза шой дехар, «Профсоюзашта хьалха латта къонавар-2026» яхача белгало оттаеш. Даьлаца лавраша яхъанца дувзаденнараш дикка тахка деза хьалххе, шоаша дергдола къамаьл а боагІаца боарме кийче деза», - дийцар тхога профсоюзий моттигий оагІоно. Цунна хьалхаэттараша белгалдечох, къонабарий вахаре мел дола хІама чулоацаш хургда из гїулакх.

Шоаш хьахержа гїулакх дикка Юмадеш мара боацараша а, караерзаяь говзал балхаца гойташ бараша а къахье-

гама гїулакхех йола бокъо лораяра, вахара оагІонцара бувзам чІоагІбара тїехъа шоашта пайдане хургда аьнна хетараш довзийтар лоархІаме да цига. Профсоюзий балха юкъе керда нах чуозаш я яхь, укх дий шера. Укх шера шин оагІонца бекъаргба доакъашхой. ЛоархІамеча цїерга кхача гїерташ, шой мел бола низ, говзал хьахьокхаш хургба студенташи дешархойи санна, таханарча дийнахъа къахьеге болабена бола къона говзанчаш.

«Дехараш чуийдеш бола болх дїаболабенаьб. Профсоюзий оагІонца шой декха-

реш бекхтокхаме кхоачашдеш хургбола, шоашца болх беш, дешаш болча наьна бокъонаш меттаоттае ховргдола, шоашкара пайдане хургдола кердараш доаржадергдола нах ба эшараш. Цудухъа шин оагІонца бийкъаб оаха из болх. Деша багІаца моттиге, е къахьегаш болча царна дагадехараш, кхоачашде лаьрхІараш хьаллаца, доаржаде кийча долга царна дїахьайта аьттув ба из тахан», - дийцар республикерча Къонавар профсоюзий моттигий оагІон хьалха латтаца Цолой Ислама.

Берий хьехамчий Ерригача Россе кхетаче дїайихъар вай мехка

Гаьгенаъкъан Марина

«Россе хьехамчаш: берий начІал а хьаькьал а дегІакхувлача хана, дезале а берий беша а моцагІа денз хьадоагІараш лорадар» яхача Ерригача Россе кхетаче хилар вай республике. Из хоам «Сердалога» кхьарчар мехкарча Паччаьлкенгара.

Мехка 20 моттигера 300 совгІа доакъашхо вар вай мехка кхьарчараш. Шоай балхацарча кердарех дувцаргда цар, иштта пайдане хургдараш дїа-хъа эцаргда. Берий бешамашка ха йоаккхаш долча берашцарча балхаца эггара керттердараш, лораде дезараш малагІаш да, иштта ишколе даха бераш кийчдеш болча балхацарча керттердарех дувцаргда кхетачен доакъашхоша.

ЛоархІаме хьаьша волаш кхетаче хьаеллача вена хиннача мехкарча Паччаьлкен хьалха латтаца Сластенин Владимира Мехкадаьгара къамаьл дир цига», - йоакхоамо.

Берий беша доазон тїа дїахьоча кхетачене белгалдир ишколе даханза долча берий гїулакх боагІаца боараме тоадара тїехъа эггара хьалхарча оагІонца теркалде дезараш малагІаш да; хІана аьлча дезалаша, берий бешамаша вІаший бувзам болаш дїабахъа беза лоархІаме болх ба из тахан.

Хиво дихъача бера оарцагІ- баьннабар лоІамхой

Гаьгенаъкъан Марина

ГІалгІай мехка хиво вихъа Дербичанаъкъан Хизар лаха оарцагІбаьлар лоІамхой. Белгаларча моттигашка дїакхувлаш бар уж МЧСа техникаца, хІана аьлча массайолча моттигашка дїа-юха бекъабала безаш бар нах.

Из болх дика вІашагІбелла дїахьош бар. Дерригача хин сунт теа, нах болабала лерхІаш бар бархІ шу даьнна кІаьнк лаха.

Белгалду, хьалха «Сердало» газета яздаьдар Дербичанаъкъан Хизар, аьтинга бетта 15-ча дийнахъа, хи чура ший новкъост хьалвоаккхаш хиво вахъарах.

ИнГГУ хъехархочо ший балха говзал лакхийр Германе

ПалгІай паччахьалкхен университетта хъехархочо Хазанакъан Мадинас немций мотт хъехара говзал лакхийр лаьрххІа йолча программах, яхаш, дийцар «Сердало» газетага ИнГГУ.

«Дешара программа дахьош яр немций кхаь шахьаре. Альтинга бетта 14-ча денгара 20 денга кхаччалца, Гуржий, Финлянде, Дане, Марокко, Шри-Ланка, Россе мехкара баьхка хъехархой тайп-тайпара декхараш кхоачашдеш хилар, немций метта лоархІаме хувцамаш юкъедаохаш, иштта Къилбаседа Германе культура, географи Юмаеш. Цу кхетачено таро елар, доакъашхошта юкъера балха говзал дІа-хьа эца, шоайла бовза», - аьлар дешара моттиге.

Хазанакъан Мадинас яхачох, Гамбург, Любек, Хузум яхача шахьарашка болаш, цар таро хилар моттигерча бахархошца къамаьл де.

«Из дика таро яр кхыча мехкара баькча нахаца къамаьл дара, немций мотт хъехара балха говзал шоайла екъара, Германе Къилбаседа даькъ тІара культуран оагІув йовзара. Цига таро хилар дукха хІама бІаргаго, шоайла балха говзал екъа, пайда баргболча нахаца бувзам хотта», - аьлар дешара моттиге.

Хазанакъан Мадинас яхачох, Гамбург, Любек, Хузум шахьарашка уж болаш; царна байзар моттигера бахархой, цар вахара хьисап.

«Цига аьттув бар кхыча мехка бахаш болча балха новкъосташца цъхана ха дІаяхьа, шоашта ховр царца декъа», - аьлар хъехархочо.

Цу тайпара программаш хиларо новкъостал ду лоархІаме хувцамаш дешара юкъедаха, немций мотт хъехара дикал лакхье. Цунца цъхана хъехархой Юмалу шоай балха мах оттабе, чІоагІагІа йола оагІонаш белгалъе, хъехархой балха говзал лакхье.

Хамхой Муслим

Къамий культурай бувзам

Цисканакъан Надия

Укх бетта 19-ча денгара 21-ча денга кхаччалца вай мехка дІайихьар «Къаман дувхара дийна Іадаташ» яха мехкашта юкъера кхетаче - фестиваль.

Цу гулакха хьалхаеттараш: Россе кхалнаьха Союза республикера моттиг, ГКУ «Республикера къаман кхолла-

ма, культурацарча кхетаче-ний ЦІа», мехкара паччахьалкхен ашарий-драматически эрсий театр, иштта из хьаллацар мехкарча Паччахьалкхено, культуран гулакхех йолча министерствос, «ПалгІайче» ГТРКас, «Магас» ГНТРКас». Фестивала программан юкъе яр Россе къамий цхьоагІон Шера, советски кхалнаьха фашизма духьала йолча комите-

та 85 шу дизара хетаяь кхетаченаш.

«ЦхьоагІонца ба вай низ» яхачун тІехьа бар берригаш. Къамашта юкъера культураца дувзаденнараш довзийташ, юкъера бувзам чІоагІбеш, къаман истори, оамалаш, Іадаташ довзийташ дола дувхар дІахьокхаш йола моттиг хилар цох.

Дакъа лоацаш хиннараш:

Россе кхалнаьха Союза, СКФО викалаш; республикански, муниципальни моттигашкара хьакимаш; музея, культуран, Іилман оагІонца къахьегараш; кхоллама тоабаш, дешара, юкъарча моттигашкара болхлой, профсоюзаш. Фестивале хилар хьокхама оттадаь балхаш, тематически, гойтама доазонаш, иштта къаман даараш, хьаьша тІаэцар.

ДегІааха гІерташ хилар

Дикача наьха клуб новкъостал деш я, доалахьара хІама дІадоладе ловрашта

Гаьгенакъан Марина

«Дикача наьха клуб» яхача маьл хулаш долча гулакхий ганзо укх массехк шера дІахьоча балхага хъежача гуш да; цун маІан, наха новкъостал дарал совгІа, ший доалахьара хІама дІадоладара а таро ялар долга.

Шоай хургдолчун кІийле яр, керда хІама каралацар, из тешшаме хилийтар да цхьаболча наха дукхагІа эшар.

Укх бІарчча шера, цу ганзо ший тІахьожам лоаттабераш дика дакъа лоацаш хилар говзанча хъехамаш дахьоча. Царна довзийтар сапаш кхеккадар, гипсаца болх бар, догамаш дар, кхыдола кхоллама балхаш дІадахьар.

Цхьаболчарна из хьалхара бовзаш бола кулгаговзала болх ба, кхычарна шоай говзал кхы а дикагІа йоаржаяр да, цунца цъхана цар таро хул дІахо болх дикагІа, тешамерІа бе.

Таханарча денга кхоачаш, цхьаболча доакъашхоша хьакхоллаш да шоай кулгашца тамашийна гІирсаш.

ПалгІайчен бахархой таро

я автораша шоаш хьакхелла сапаш, гипсах даь гІирсаш, кулгашца дийца ювргІаш эца, цул совгІа, шоашта езаш йолча хІаман заказ де.

«Тхо тешаш да, дика гулакхаш массанахьа дІакхоачаш хила деза. ЛоархІаме да, кхачанца новкъостал даь а ца Іеш, наха хьалхашка нийслуш дола хаттараш кхоачашдара гІо дар. Царех да, сага ший доалахьара хІама дІадоладеш хилча, цун новкъостал дар, цунца бувзабенна кхетам балар, цо ший вахара хьал хувцаргдолаш, из ший низах тешаш хилийтар. Дала ше новкъостал долда наха цу тайпара гІо деш барашта, шоай таронашца царна кхоаненга бода никъ хьабеллаш болча наха, массаза а цох маьл дІаязбеш хилба», - аьлар «Дикача наьха Клуб» яхача ганза кулгагІохочо Матенакъан Натас.

Вайх хІаранена лов воай цІагІа хоза хилийта, массадолча хІаман кхоачам лоаттабе. ТІаккха хоза хетаций дика гулакхаш карагІдоалараш гуш хилча?! Вахара халонаш йолча наха новкъостал дар, из док-

кха гулакх да, цар дог хьастар, царна уллув хилар тахан царна эшар да. Цу наха лоархІаме да кхычарца дагабалар, цудухьа оаха а иштта гІо ду царна.

Саг, могошал яйна вале, е цун вахаре йоккхий халонаш нийслуш яле, вай декхарийла да цу наха гІо де, вай юстара хила бокъо йолаш дац цу деша, тІаккха мара могошал йола юкъарло дегІайоагІаш а хургъяц.

КДІ доал деш болча наха каст-каста шоай гІирсаш ярмаркашца гойт, кІезиг-кІезига шоай таронаш йоаржаеш,

цунца цъхана хьамсарча мехка культуран вахаре дакъа лацар а хул.

Дикача наьха клуб йовзаш я ерригача республике гІюлла. Хала да юкъарлон тоабаша деш долча хІаман мах оттабе ца ховш вола саг лаха.

Даьр тІаэцаш хилар геттара нийса да. Цар таро хилар республикан массайолча миингашка бахача, Магас-Шахьар йолчара дІаболабенна Даби-Юрта кхаччалца болча шоаш дол деча наха новкъостал лоаттадар овлангара кердаккха.

Дика лораш – дошо ганз

Унахцено болхлой дагалаьца

Гарчакханаькъан Сали

Дадахача кИрандийнахъа вай мехка дездир унахцено болхлочун ди. Из санна долча денешка, хъай лоламагIа воацаш, дагаух хьона къаман юкъе бувцаш хеза а бовзаш хинна а лораш. Уж вай къаман кIезига а хиннабац. Оалаш да, цIакха дарбанче ма кхоачалва хьо, кхачанза ца воалаш цига кхоаче, дикача лора кара кхоачалва. Из, сога хьаттача, чIоагIа лоархIама да. Дикача лора халача лазарах верзаву унахо, ший мел йола говзал оарцагIьяккхе сага вахара дегагIоз яла гIерт из. Цу мугIарера хиннаб вай къаман унахцено хьаллоатгяра доккха дакъа юкъедихъа нах. Царех цхьабараш бовза, цар дарба мишта ду го дийзад са.

Цаккха дицлуц сона дошо кулгаш а кIоарга хьакъбал а долаш хиннача Iоахашканаькъан Iалаудина доал даьча хирургий даькъе айса даьккха 20 гаргга ди. Из воагIаш бIаргавайча, ах дарба хулаш санна хетар сона, цун отделене баьдача къонача а къабанча а наха. Кхыбола хирургаш мехка бале а, из волча кхача гIерташ хулар аргIанара унахо. Къабстта цо шоай кхел яйергъа аьнна хеташ бар царех дуккхабараш. Тайп-тайпара дар мехкахой лазараш. Цхьаннена оттае езар Иллизарова аппарат, шоллагIвар цIеро воагаваьвар, кхоалагIчоа топ кхийтгяар, массагIа нийслора вахаре, дарбанчен коа кхача везаш. МоллагIча унахочуна дезалургдолча тайпара дора цо къамаьл. Къабстта а этте, кIаьдвеле хулар из, нах этгIабеча залера аравоагIаш хана. ВIаший тIехь-тIехьа ши саг эттаве атта дацар, из дика гуш дар цун къонахчун юхьмараш тIара.

Цун тIахьожам болаш яккхача хана, духхьал дарба даь ца Iеш, денала, майрала, эхь-эздеда оамалаш Iомайора цунна

гонахьарча наха. Ценхашта хила везача цIенхашта, къахетаме хила везача къахетаме хила ховра цунна, бегаш бе безача а наха сакъердам баккха вIаштIехьадоалар. Вешта, сенна дувц аз ер. Iоахашканаькъан Iалаудин ца вовзаш-м саг хург мичав, къабстта а цун заманхошта юкъе, цудухьа даим дийна латт цун цIи. Из дIаваьнначул тIехьагIа, цо къахьийгача больницах гIорваьннача лора цIи тиллай. Ший кулгий говзалца, шийна дола дошо чурт дегIад цо. Из дагавоагIача, цунгара дарба лехаш хиннача наха дика хов малагIа гIулакхаш дар цу тайпара цIи хьаллоатгяраш. Цо оалача хIамах, бувцача лазара кертах атта тешар къабенна къоаной а. Цун бахьан дар, ше дарба деча хана дикагIа мел дола наькъаш хьахержаш хиннилга.

Наьха безам иштта тIабодаш хиннача, унахой тешаш, цар вувцаш хиннача лорех цаI вар Куштанаькъан Сосе Ахьмад а. Эггара халагIа, дарба дулургдац аьнна хетача цийоацар оалача лазарашка хьожаш, цкъаза тамаш хьакхоллаш, мехкахошта баьдденна дуне юха сийрдача кепе гойташ хинна лор вар из. Ахьмад сона вайзар Шолжа-ГIалий тIарча №9 йолча дарбанче болх беш волча хана, вай республика кхоллаелча дарбанчен онкологие даькъа керте лаьттар из; цул совгIа, лорий факультете хьехаш, кхувш боагIача лорашта ший говзал дIалуш хилар. Цхьан дийнахъа нах этгIабеча зала чура аравоагIаш вайра сона лор. Цо дийчар фаьлгашка мара хаза йиш йоаца хIама дар. Урс кхийтгача йилий дог тийга воагIа ше, аьлар цо. Из еций йоккха тамаш?! Кхыдола лазараш дола нах а из волча тIаухар, цо нийса хьехам а дарба а дарга сатувсаш. МоллагIча ше волча венача сага дог тедеш дола хьехамаш де вIаштIехьадоалар цун.

Миччахъа ше вале а, эздеда оагIув гойташ хулар цун

гIулакхаш а къамаьл а. Из го вийзавар са балхах воаллаш, форд тIа салоIаш волаш, жIакай клубе ловзаш а цох салоIам хулаш а волча хана, таьзета боккхача наха юкъе вагIаш. Даим шийна гонахъа нах гулбе ховш саг вар Сосе Ахьмад. Цунца цхьана дарбан керда наькъаш лохаш даь Илман балхаш а дар цун, цу даькъе зIанарий (лучевой) терапи юкъейоалаш. Лоацда аьлча, ше мел якккха ха наха гIойле хургъяр деш, вахарах догдиллачарна а шоай дикача кхелах уж тешабеш чакхъаьнна саг вар Куштанаькъан Ахьмад.

Мел хала ший болх хиларах, ха йоацаш моттиг нийсъяларах, шийна тIавахача сага терко ца еш Iацар из. Шолжа-ГIалий тIа из балха волаш дар из. Эггара хьалха цунгара интервью эца водаш вар со. Сай хатгтарашта жоп луш, къамаьл де цунга ха хургхиларах шеко яр са, хIаьта а из волча ца вахача Iеваланзар. Ше балхара маца йистеваргва хъа а аьнна, цу хана хьатIавола аьлар лора. Цу дийнахъа делкъел тIехьагIа йIаьхха ха якккхар оаха шинне лора говзалах, лазарех, дарбаех дувцаш дагIаш. Цунца иштта якккха ха лоаца а безаме а хетар, хIана аьлча хьаэца, теркалде дукха хIама долаш дар цун къамаьл. Ше воккхагIа хилар, ладувгIараш зIамагIа хилар дIадоаккхар цо юкъера, цу тайпара къамаьл деча хана, цхьатарра бокъонаш йолаш хулар къамаьл ду шаккха оагIув, цу моттиго кхы а дукхагIа хоздора юкъера бувзамаш, дувцача хIаманцара уйлаш, гучайоахар лорий Илман къайленаш.

Цхьабола лораш хул журналистех къехкаш, Ахьмад иштта вацар. Шийна ховр моллагIча нахаца декъа, кепайоазонга гIолла доаржаде, моллагIча хатгтара жоп дала кийча вар из саг. Цудухъа къабанар безам тIабаха ца Iеш, къонабараш а хулар цунца багIа, Имеразача къамаьлага ладувгIа ловш. Кхыча тайпара

аьлча, ший ерригача оамалашца визза лор вар-кха из.

Цхьабкха саг дагавийхар сона, ер йоазув деш волча заман чухъа. Журналисташа кIезига яздаьд е вIалла яздаьдац аьнна хет сона цох. Сона дайнадац цох даь йоазув. Из лор, дийна волча хана, наха чIоагIа сий деш, вувцаш, лоархIаш вар. Наьсарерча поликлинике къамаргашка, лергашка, меражга хьежаш, царна дарба деш вар из. Чиймарзанаькъан Хьамзат ва аз вувцар. ВIалла лор вий а халехь; дегI, кеп, куц долаш хиларах, наьха безам цу сахьате тIабодаш саг вар Хьамзат. Оалаш дола дош сабаре, уйла яь оалаш, моллагIча хIаманца бувзабенна кхетам лакха болаш, ший болх дика ховш саг вар, наха дувцачох, лор.

Цу хана къабстта берий поликлиника яцар Наьсаре а ерригача ГIалгIайче а. Боккхийчар хиннар а да веларгволаш яцар; къе, готта, эшаш дола хьалаш долаш яцар из. ХIаьта а ший болх дика ховш хиннача лора наьха теркам тIаозар. Тайп-тайпара ханаш йолаш нах хулар дегIа кхъа маьженна лазараш долаш а из волча боагIаш а. Каст-каста хозар, Хьамзат волча вахарах, дарба хилар шийна яха къамаьл. Поликлиникерча хьалашка дарба дулургдоаца унахой гонахьарча республикашка е Шолжа-ГIалий тIа дIахьежабора цо, лазара дикагIа гIойле хургIолча тайпара гIулакх дIадахийта ловш.

Дуккхача наха везаш, вIалла лазар доацараш а из вовза, цунца хьоашал леладе, оагIув билла гIерташ, саг вар Чиймарзанаькъан Хьамзат. Из а цунца латта нах а тIабодаш цхьа сурт кхъаьчад сога. Тайп-тайпара нах ба цунца латтараш, цаIаш тIема гIирс бувхаш ба, царех цаI цу хана «Сердало» газета кертерча редактора заместитель хинна Маькенаькъан Асхьаб ва. Сурт даьккха моттиг а я теркам тIаозаш. Шолжа-ГIалий тIарча Ленина майданна юххе республикан газеташ чулоатгядеш дахчан гом бар. ГIалий тIа бахача наьха таро яр, цунна тIа а баха, тахан газета тIа кепа техараш фу йоазош да хьажа, цхьаннахъа баха сиха беце, газет деша а йиш яр. Лакхе гIолла «Сердало» аьнна яздаь бар гIалгIай къаман газе-

Куштанаькъан Ахьмад

та йиьэ оагIув еша йиш хинна гом. Цунна юххе даьккхача сурта тIа гу вайна Чиймарзанаькъан Хьамзат а цун новкъостий а.

Хьамзат вайцара къабстта дикка ха я, воккха а вацар из леча хана. Дала вийрза моттиг даькъалайойла цун.

Къабнарча лорашта тIехьа хьалъотташ латт къонабараш. Лакхача боарамера хьакъбал гойташ, ишколаш чакхъаьха мехкарий а кагий нах а ба тахан вай республике лорий дешар дешаш. Царех цаI я Сурхо тIарча Муцолганаькъан Абукаро Фатима. Из йиийг сона дагайоагIа, пхелагIча классе деша яьгIаца хана денз, малайк деце, цул хозагIа оамал йолаш, хьакъбал долаш хIама хила йиш йоацаш, массадолча хIаманца нийса, бакъаьхара саг яр Фатима зIамига йолаш, иштта хургъа аьнна хет сона из даим а. Дешарца, Илманца чIоагIа безам болаш, хIама довза гIерташ, нах дукха безаш, цIена саг яр из. Сога хьаттача, уж я хургволча а хинна ваьннача а лора эггара чIоагIарIа эшаш йола оамалаш. Цхьан шера кхъа-диь Илмаьх йолча олимпиадашка хьалхара моттигаш яьхьяр цо. Къабстта а сона дика хеташ цхьабкха цхьа оамал яр цун, наьна мотт, литература дезаш, Iомадеш, царех а лакхара оцекнаш йоахаш чакхъаьлар из, ишколе ше якккхача хана. Цо дарба дергдола унахой цунах тешаш, из езаш хургба аьнна хет сона, хIана аьлча ше деш дола хIама цIенхашта деш из хиларах. Дага мел латтар кхоачашхилда цу йиийг лора атта доацача дешар тIа а балха тIа а.

Дика лораш берригаш бийца варгвац, уж ба вай юрташка, шахьарашка, йоккхача дарбанчешка, поликлиникашка, амбулаторешка. ХIара дийнахъа наха гIо деш, цар вахар сийрдагIа хилийта гIерташ хьабоагIа уж. Дала йоал йойла царна, маьл хилба царна шоаш леладеча гIулакхаш.

Лорий института студентка Муцолганаькъан Фатима

Аьтхьа йисте латтар Чиймарзанаькъан Хьамзат

Госконтракттех дола ахча гоадарах, г'од техар Илдарха-Г'алий т'арча мэра

Гаьгенаькъан Мартина

УФАСо белгалдечох, госконтракттех ахча д'адала гоадарах г'од техар Илдарха-Г'алий т'арча мэра.

Прокуратурас гучадаь-ккхачох, муниципальни контракттех дола ахча гоадеш ва мэр. Д'абихьача балхо хьа-хьекхар, 2025-ча шера под-рядчикашта, цхьацца кхоа-чам лоаттаберашта д'атела дезаш хинна ахча админи-страце ханнахьа д'а ца ден-нилга. 8,2 млн сомах йолча 13 контрактах ахча гоадеш д'атийннад: цхьацца йолча моттигашка массехк дийна-хьа, х'аьта цхьайолча мот-тигашка к'ириш, бетташ до-ахаш гоадаьд.

Оаг'ой бетта д'адала дезаш хиннар 2026-ча ше-рарча савкура бетта мара д'аденнадац цхьаннахьа. Цу оаг'онцарча бокьонга дил-лача, ахча ханнахьа д'атела дезаш ба уж. Ма дарра аьлча, контракто кьооста-ья латта ха лораеш д'абахьа безаш ба из болх, х'аьта Илдарха-Г'алий т'арча мэре из г'улакх лорадар ладара льяттад. Из бахьан долаш, шахьара мэра 50 эзар сом г'од техар УФАСа болхлоша.

Шоай балха т'а вахар хаьда МВД болхлой дагалаьцар мехка

Гаьгенаькъан Мартина

22 шу хьалха доккха во т'адера вай мехка цхьаккха адамал доацача, б'ехача зуламхоша. Мехкарча МВД тахан дагалаь-цар цу хатара юкье вахар хаь-дараш. Шоай балха т'а вахар хаьдача МВД болхлой мемо-

риале зизаш даькка, уж бер-ригаш дагалаьцар МВД хьалха латтача полице инарал-май-ор волча Котов Владимира, МВД оаг'оний кулгалхоша.

Министра ший кьамаьла юкье белгалдир, уж нах денал-ца, майралца шоай декхараш

кхоачашдеш, зуламхой юхато-хаш льятталга. Вайна ц'аккха а йицлургьяз цар ц'ераш, т'ехьа т'айоаг'ача кьонача т'ехьенна дика масал долаш, вай дегашка бахаргба уж.

Б'ехача уйлашца чухийл-хача зуламхоша лаьрх'лар чакх ца далийта г'ерташ; яхьаца,

дийца варгвоацача деналца ду-хьальгьэттар уж цу дийнахьа», - йоах т'хога тахан цигара бена-ча хоамо. Мехкарча МВД болх д'ахьоча юкье, шоай декха-раш кхоачашдеш вахар хаьда-раш 429 болхло ва. Дала кьахе-там болба бейнарех! Дала гешт долда царна!

Шолжерча «Сийг» яхача дохар-эцар деча центре рейд йир

Гаьгенаькъан Мартина

Рейд д'ахьош, Шолжер-ча «Сийг» яхача дохар-эцар деча центре гуча-даьлар, йоала, кьахье-гама законаш лорадара даькь т'а кхоачамбоаца-раш хилар.

«Тахьожам болх д'ахьош, говзанчашта гуш хилар, паччахьалкхен реги-страци а йоацаш шоай до-алахьара х'ама леладеш долга. Цул совг'а, кьахье-гама закон толхадаь а моттиг нийсьелар. Духаг'ича даь-кье, болх лоаттабераша кьа-хьегама барт'чоаг'ам баь-бац болхлошца. Уж кхоа-чамбоацараш гучадаларах, йоал йоахараша каьхаташ оттадаьд, РФ административни бокьонаш толхарах йолча 14.1 статья «Пач-чахьалкхен регистраци йо-ацаш доалахьара болх ле-лабарах (лицензи)», - аьлар Шолжа мэре.

Х'анз из болх тоабара ворх'и ди ха еннай, шоай болх бокьонах хила безача беса цар меттабоалабергболаш.

Пхьилекьонгий-Юртарча ФОКе денала урок д'айихьар Росгварде болхлоша

Гаьгенаькъан Мартина

Пхьилекьонгий-Юрта ФОКер-ча кьонабарашца денала урок д'ахьош хилар мехкарча Рос-гварде болхлой.

«Даьхенцарча лерх'амах, безамах дийцар цига, цу оаг'он 10 шу дизара хетаяь программа йоаржаеш, мехкарча Росгварде СОБРа «Аьрзе» болхлоша. Кьа-ман гварде эскар хьакхоллара истори, СОБРа, иштта кхьйол-

ча моттигий х'ара дийнахьа-ра болх байзар кьонабарашта. СОБРа болхлоша царна дий-цар, ц'абьхха, цхьа х'ама нийс-делча эггара хьалхара г'ю дар мишта хила деза, иштта гер-зацара г'улакх а довзийтар», -

йоах т'хога бенача хоамо.

Спорте дуккха толамаш до-ахаш, дика дешаш хилара т'ахьийхар цар кьонабараш, иштта хьалхадаьккхар, Даьхен-цара лерх'ам лорабеш хила без-илга.

Сатувсама дийна пен

ГалгІайчен зІамигача турпалхочо, юкЪера юкЪ дІа а йоаккхаш, Кавказ вІашагІтехар

ГІазданаькъан Ахьмад

Цхъайола ха йоагІа; къамашта, мехкашта юкЪера юкЪ дІайоалаш. ГалгІайчен зІамигача вахархочун Дербичанаькъан Хизара истори къабстга царех хилар, цхъан ламаза тІехъа эзараш нах отташ, юкЪара сатувсам болаш. Из йоккха, лахара-кІалхарваккхара операци дІахъоча цхъан дийнахъа укх дунен тІа ваьнна дийсенна зІамига, бархІ шу даьнна, кІаьнк, аьтинга бетга 15-ча дийнахъа, додача шийлача Шолжа хи чу ваьлар, шеко йоацаш, укх дешашца: «Вай деций къонахий?» Из дІавахар бокъонца вола турпал санна, ший новкъост кІалхар а ваьккха.

Цу зІамигача бера карагІдаьнначох цецъялар еррига Кавказ, Росси. Из ко-

равайтара тІехъа Даьлага дехар деш дола дулаш къаьчар вай мехка массайолча мийнгахка, кхыметтел Палестинерча дезаца лаьтта, Персидски залива мехка, СНГ паччахьалкхенашка дахача адамашка. Дерригача дунен тІара адам дар из новкъа долаш, из коравайтар Даьлагара дехаш, цунна ламазаш деш, из кІаьнк дийна хиларга сатувса бар дукха нах. Таханара бархІлагІа ди ГалгІайче дІадоладир геттара чІоагІаца лерхІамца. Гуйрийна денз лахара-кІалхарваккхара болх юхакердабаьккхар. Керттерча балхах лоархІаш дар хин йистера дозонаш тахкар. Чоалхане йола моттигаш юха а оаккаш болх дІаболабир. Наха долча новкъостала юкЪедаьхар лаьрхІа Юмадаь жІалеш - хин йистош тохкаш хилар кинолагаш.

Из лахара болх дІахъош дукха сахъаташ даьнначул

тІехъагІа, 16 сахъат 50 минут яьлча къаьчар цига мел хиннарий дог тохадолиташ бола хоам. ЗІамигача Хизара дакъа корадир Шолжа хин аьтга оагІорахъарча берда тІара. Хиво Ювихъавар зІамига турпалхо 10 км лохехъа...

ГалгІай Республике ГІола йолча Россе МЧС ГУ (ЦУКС) кулгалхочо Йовлой Ахьмада лаьрхІа хъакхайкадир; лахара-кІалхарваккхара болх юхасецаб, аьнна. Из болх чакхъаьлар. Сатувсама моттиге дІаэттар кІоарга бала...

Вахаре нийслуш да, сагага бала беча, юкЪеенна юкЪ дІайоаккхаш, нахаца долаш дола цІена гІулакх сомадоаккхаш. ЗІамига Хизар лохаш, цагІ санна айттар дукхача къамий нах, цхъанна а дагадоацача тайпара вІашагІкхийтар ерригача Кавказа бахархой.

Шийлача доагІаца Шолжа хи чу, оагІох оагІув тега, латташ чакхъаьлар эзараш маІа нах, хІара гІа мел ловзача хана, зІамига Хизар кораварга сатувсар цар. Боккъонца дийна сунт хинна, кхотабена дІаайттар уж чІоагІбена, садехка, бохаргбоацаш.

ДукхагІа из сунт хъакхеллараш лоамхой бар, уж бар лоалахарча республикашка, ГалгІайчен массайолча мийнгахкара вІашагІкхийтта нах. Сага карагІдаларах тамаш елга дола доккхий гІулакхаш хъагойташ, дІадихъар цар цига хІара ди.

Шийлача хи чу латтар, шоай могошала кхераме хиларга хъежжа доацаш, маІа нах сахъаташ доахаш бахар ша санна шийлача Шолжа чугІола километрш тІехъаюташ, массайола хин кІийленаш тохкаш. Царна кІаьдбалар фуд хацар, е шоай салаІа дезилга а дагадацар, шоаш шелбеннилга а хоалуш дацар. Царех хІаране

дег чу яр цхъа уйла - ЗІамига турпалхо хъалахар.

Шоай деналца, хьинарца, лоІамхоша хъагойтар, Кавказе бала беча, детталуш дар доккха цхъа дог долга.

ГалгІай, эрсий, нохчий, гуржий, хІирий, селий, балхарой, гІаьбартой, черсий, къарший - Кавказа дерригача къамий маІа нах шоай воІ лохаргволча беса из кІаьнк лохаш бар. Цхъан мугІаре этга, цхъа уйла йолаш, цар дуненна гойтар шоай дегай цхъоагІо.

Цу балан деноша беррига нах вІашагІтехар. Эзараш болча наха, ГалгІайченал арахъаьара хъабъккарашга а, зІамигача Хизарах зІамагІа вола воша хилар.

Цу цхъоагІоно хъагойтар сага низ боккха хилар. Цу шийлача хи чу шоайла бІохалуш цхъана лаьттача наха гойтар, вай керттера мах бар къахетаме хилар долга. Хизара вІашагІтехар дукха къамаш, цо йитар зІамига урок, вай дерригаш - цхъа боккха дезал. БархІ дийнахъа из кІаьнк лохаш, вайна дайра наьха цхъоагІо, барт хилар, царна юкЪера къахетам мел боккха ба.

Доккха дог дола зІамига турпалхо вахар, шийна тІехъа бала бита. Хизара лоаца вахар хъадар Шолжа шийлача,

чІоагІа доагІаца хи чу, бакъда цун сий, карагІдаьннар дахаргда вай дегашка даим.

Хинначунга юхакхежача гуш да, Хизар укх дунен тІа цхъа доккха декхар кхоачашде венилга. Иштга хъакхелла хиннав из, йоккхача Кавказа къамашта мах бар хъалхадаккха. Цу кІаьнка тІехъадаьннача оарцо хъагойт цхъаккха а халахетар, цатоам вайна юкЪе хила йиш йоацилга.

МоллагІаца сагага сагото къаьчача дика хоалуш хул, лоалахочун новкъостал мел эшаш да. ГалгІай кІаьнка карагІдаьлар дукхача шерашка боккхийчарна де цамегар. Цо дІайоайир юкЪера юкЪ, вІашагІтехар къамаш, цо цІимхара къоаной оттабир цхъан меттала ламаза кхайка - балан меттала.

Хизара вайна делар, боккъонцахъа долча денала масал, из ший вахарга ГІола дІадахъа дезаш ва хІара воккхавар. ХІанз вайх хІаранена лоархІаме да из саготон, бакъда деза масал лорадар.

Вай бокъо яц, Шолжа хи чу, бердашка ГІола хъакхелла хинна из цхъоагІон дийна пен бицбе. ЗІамигача турпалхочун дагалоаттам вай балан дешашка хинна Іе йиш яц, из вай гІулакхашка хила беца - новкъостал дара кулг кховдадеш, дуненна мах оттабе ховш, воайла лорадеш хила деза фуннагІа мара цахиларах.

ЗІамига турпалхо тІехъарча наькъ тІа воаккхаш, ерригача Кавказага гІайгІа я, кодам буьц цун даьшка. ЗІамига МаІа саг, Хъа турпалал, даим тха дегашка дусаргда!

Дала къахетам болба, Дала ялсмален совгІат долда цох. Цун даьна а нанна а Дала сатем- сабар лудла.

Магасе кагирхошта дийцар, хоамашцарча балхаца дувзаденнача керттерчарех

Гаьгенаькъан Марина

«Іалама тІехъале кхетаяйтар: мишта дувца деза кхетадергдолаш а ийрча ца доаккхаш а» яхача темах лекци-семинар дІайихъар Магасе кагирхошца.

«Кагирхой цхъанкхетарий ЦагІа хилар из кхетаче. Хоамашцарча балха хетадаь дар спикера къамаьл. МоллагІа дола къамаьл геттара атга дувца, моллагІаца сага кхетадергдолча, дІатІаэцаргдолча тайпара

дашха, доаржаде Юмабеш дар доакъашхошца дийцар»,- йоах кагирхой гІулакхех йолча Комитетера тхога къаьчача хоамо.

«Доккха баркал оал оаха спикера иштга дика, масса не пайда эцаргболча тайпара из кхетаче дІаьхъарах. Из тема боагІаца боараме йоаржеш къамаьл хилар цох»,- аьлар «Культуран оагІонца новкъостал дераш» яхача республикан гІо дерий моттига хъалха латтача Малсаганаькъан Мухъаммада.

14 УНАХЦИЕНО ЛОРАЯР

Наьсарера болабелна Бундеслиге кхаччалца

ГалгИай футболисташ Европа караерзаеш ба

Дукхача наха хет, ГалгИайчен футбол – из духьвал моттигера яхьаш, иштта «Ангушт» яха футбола тоаба мара йоацаш санна. Бакьда, ма дарра аьлча, вай республикера кагий нах, цу спортах Европан боарам тIа ловзаш бола дукха ха я.

Техьарча шерашка галгИай футболистий цIераш хозаш я доазол арахьа. Мархенаькъан Адам вавь 2002 шера Наьсаре. ЗIамига волаш из дIавахар Финлянде ваха. Из дакъа лоацаш хилар ондаргий тоабангара Финлянде керттерча цьханкхетарга кхаччалца. 2025 шера цох хилар Германера хьалхара галгИай ловзархо, цо контракт чIоагIийр ШоллагIча Бундеслиган «Нюрнбергаца». Адам каст-каста аравоал керттерча футболистий мугIаре волаш, гульъяча тоабан чувоагIаш, бургац чуйякхай цо. Цун трансферта мах лакхбеннаб 3 миллион еврога кхаччалца.

Цьхьакха сийрда масал да Оздой Мухьмад. Говзал йола полузащитник дика ловзаш ва «Паок» юкье волаш Греце, цига цо даькхар Суперлиге борза совIат. Сезонах из белгалваьлар бургацаш чухарца, бургац нийса дIалуш хиларца, хIаьта из тоаба кийчлуш я Европан Лига дIаяхьа.

Цьхьакха масал да – БIарахой Ахьмад. Из хьалхара галгИай футболист хилар, 2012/13 сезоне Европан Лига боарам тIа лоархIаш йолча Молдоверча «Зимбруца» ловзаш, цо Европанна бургац чуйякхар. Европан футболага кхоачаву никь аттарех бац. Бакьда ГалгИайчен кагийча наха хьагойт – Кавказа йоккха йоацача моттига дагалаттар а кхоачашхила йиш йолга.

Юххера а, ала безам ба, цу тайпара истори хиларо кагирхой безам совбоакх. Адам, Мухьмад, Ахьмад, иштта кхьбараш вай республико доаккхал де деза оагIув я. Футболо берригаш а вIашагIтох, хIаьта вай кагийча наха тешшама дIалоац шоай моттиг Европан даьк тIа.

Хамхи Дени

Наьха хьашташ кхоачашдеш

Спорт, физкультура йоаржаяра тIехьа кьахьег мехко

Султиганькъан Йоакъап

Спортаца дувзаденнарий хьал тоадарах дийцар вай мехкадас Келаматанькъан Махьмуд-Иаьлас Паччахьалкхено дIайихьача аргIанарча кхетачене. Из хоам «Сердалога» бир мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Укх тIехьарча шерашка вай мехка дукха ишколаш, спорта лаьрхIа доазонаш, залаш хьайийллай. Царех дукхагIа йола моттигаш дешара бетташка болх беш хул, хIаьта вайна хов, дукхача бахархошта шоаш бахача моттигашта гаьна йоацаш спортивни залаш эшилга хIара денна кьахьега. Дукхача юрташка спорта доазонаш эш, хIаьта гаьна йоацаш ишколера стадионаш я, урокаш йоацача хана яьсса латташ. Наха пайданегIа хурдолоча тайпара хьаоттаде деза деррига», - белгалдир вай Мехкадас.

Дешареи Иилмани гIулакхех йолча Министерствонна, спорта гIулакхех йолча министерствонна тIадиллар республикан кулгалхочо; ишколашкарча стадионашка шоашта ловча хана бахархой ха яккха йиш хургйолаш гIулакх хьаотоаде, аьнна.

Ишколашта юхе дукха адам дахаш квартирни цIенеш латт, иштта дукха урамаш да; шоай дегIага, унахциенон хьалага хьажа ловш бола нах кIезига бац. Спортивни зале дIабаха дегI мукьадаккха, ций доладалийта ловш ба нах, хIаьта беррига кхоачам болча моттиге ха яккха аьттув цахиларо юткъам бу царна.

ХIара денна спортивни зале ха йоаккхаш волча сага керда новкьостий корабоагIа, вахарга а кхыча тайпара хьежа волалу; цул совIа, мел дика масал да из кхувш латтача кьонабарашта. Вай мехкадас Келаматанькъан Махьмуд-Иаьлас боагIаца боараме, наха паргIато хургйолаш, хьаотоабе аьлар из болх. Юридически оагIонца, иштта кхьдолча оагIонашца дувзаденнараш теркаме лоацаш, хьаоттаде деза из гIулакх дешара моттигашта а, бахархошта а хала хургдоацача тайпара. Ледара ца дуташ, дикка хьежа, деррига диста кхоачашде дезаш да из тахан.

Ма дарра аьлча, деша дагIаца берашта, цар хьехархошта новкьарле хургйоацача тайпара хила деза из. Кхьйолча республикашка из болх мишта дIахьош ба ала велча, цу спор-

та доазонашка гимнастика еш, баскетболах, теннисах ловзаш, гантелашца болх беш ха йоаккх наха. Наьха хьал аттачахьа дакхар да тахан вай дувцар. Цу оагIонца дувзаденнараш тоадара тIехьа кьахьега дезилга белгалдеш, вай Мехкадас тIатехар, спортаца бувзам лоаттабар керттерча гIулакхех долга.

«Спорта лаьрхIа хьайийлла, дикка тоаь латта моттигаш яьсса хила йиш яц. Спортаца бувзам лелаберашта йийлла хила еза наIараш массахана. Нагахьа саг футболах, волейболах, теннисах ловза, гимнастика е ловш вале, из аьттув дIабала беза цунна. Цу гIулакха мел эшар кийча хила деза», - аьлар Мехкадас. Дешареи Иилмани гIулакхех йолча министерствонна, спорта гIулакхех йолча министерствонна тIадилла декхар, йоккха юкь ялалехь, кхоачашдаь хила дезаш да боагIаца боараме. Шеко яц, цу гIулакхо дикка пайда бергхиларах. Спорт езаш болаш, бакьда дIабаха ха яккха моттиг йоацаш, дер дайна болабелна лелаш хул кагирхой, иштта боккхагIбараш а. Шоаш бахачара гаьна дIабаха ца безаш, дегIа пайда хулаш ха яккха моттиг хилар доккха

дика деций?.. Унахциенонца дувзаденнараш тоаде вай доакхе, цигара долададе деза вай. 30 шерга кхьачараш, боккхагIбараш спортаца хьоашал леладара тIахьехаш, адам унахциена хилийта гIерт вай, хIаьта нах могаш, кадай, хьинар долаш хиларал дикагIа фу хургда?.. ХIаране уйла е езаш хIама да из. Вай республикан экономически хьалага, вахара оагIонца дувзаденнарашка диллача а, йоккха терко е езаш гIулакх да из.

Вай кхетаду, спорт цкьа дега езаелча, саг атта цунцара хийравалац. Тахан кхувш латта кьона тIехье спортацара доттагIал чIоагIа долаш хила еза. БоккхагIбараш а, спортаца бувзам болаш хуле, массахана кадай, хьинаре хургба. Кьаьстта тахан деррига адам телефонашта тIера ца доалалуш, дукхагIа йола ха царца, телевизора хьалхашка дIакхухьача хана, эшаш да из. Белгалде деза, вай Мехкадас йоккха терко лоаттаеш болх из болга. Мехкара цу оагIонца дувзаденнараш ма хулла тоаде гIерташ, кьахьегаш ва республикан Кулгалхо, из вай массане теркалду шахьарашка, юрташка гIолла дIахьа хьежача.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении государственной кадастровой оценки на территории Республики Ингушетия в 2027 году

В соответствии со статьей 11 Федерального закона от 03.07.2016 г. № 237-ФЗ «О государственной кадастровой оценке» Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия информирует о принятом Правительством Республики Ингушетия решении о проведении в 2027 году государственной кадастровой оценки одновременно в отношении всех зданий, сооружений, помещений, объектов незавершенного строительства, машино-

мест, учтенных в Едином государственном реестре недвижимости на территории Республики Ингушетия.

Государственная кадастровая оценка будет проводиться ГБУ «Центр технической документации и кадастровой оценки Республики Ингушетия».

В целях сбора и обработки информации, необходимой для определения кадастровой стоимости, правообладатели объектов недвижимости вправе предоставить в ГБУ «Центр технической документации и кадастровой оценки Республики Ингушетия» декларации о характеристиках объектов недвижимости.

Порядок рассмотрения декларации о ха-

рактеристиках объекта недвижимости, в том числе ее форма, утверждены приказом Росреестра от 24.05.2021 года № П/0216 «Об утверждении Порядка рассмотрения декларации о характеристиках объекта недвижимости, в том числе ее формы». Форма декларации также размещена на сайте <http://ingocenka.ru>, в разделе «Документы», вкладка - «Декларация».

По интересующим вопросам просьба обращаться в ГБУ «Центр технической документации и кадастровой оценки Республики Ингушетия» по адресу: Республика Ингушетия, г. Назрань, ул. Кунаева, 36. Телефон для справок: 8(928)796-97-18.

Австрале йийллача чемпионате котало яккхар вай мехкарча тхэквондиста

Гаьгенаькъан Мартина

Халкъашта юкьерча тхэквондох йолча Австрале йийллача чемпионате котало яккхар вай мехкахоcho ЯхьяевГар Билала. Из хоам «Сердалога» бир Минспорта зарбан болх лелабераша.

Укх бетта 19-ча денгара 20-ча денга кхаччалца Австралерча Голд-Кост яхача шахьаре хилар яхь. Российски гулььяча тоабанцара Билал 80 кг дозал дарашта юкье белгалваьнна, эггара лакхерча лага тIа эттар.

2028-ча шера дIадахьа лерхIача Олимпийски ловзарашта юкье дакъа лацара гаргагIа хилар вай мехкахо цу толамца. Австрале йийллача чемпионате дакъа лоацаш хилар чоагIа лоархIама дар спортсменашта», - йоах тхога бенача хоамо.

ХьалхагIа оаха тхоай газетага гIолла хоам баьбар; ЯхьяевГар Билал тхэквондо Дунен Федерацие Президентта Кубок – Океани 2026 кьайсача белгалваьнна, аьнна.

Кьорача наьха спорта Россе чемпионате белгалваьлар вай мехкара Гаьнтамаранаькъан Iалаудин

Гаьгенаькъан Мартина

Iалаудина.

Кьорача наьха спорта ший лоIама кIалкхетаргах латара Россе чемпионате диккаше дIавозийта аьттув баьлар Гаьнтамаранаькъан

«Укх бетта 6-ча денгара 8-ча денга кхаччалца хилар, «Автотор» яхача спорта доазон тIа дIахьош хинна яхьаш. 79 кг дозал дараш-

та юкье дото майдилг йоакхаш, белгалваьлар вай мехкахо, дикка кийчо яь хиларах. Эрмалой шахьар тIа Ванадзоре дIаяхьа лерхIача Европа яхьашка дакъа лаца йиш йолаш ва из хIанз,

мехка гулььяча тоабанна юкье волаш», - дийцар «Сердалога» цу оагIонцарча министерстве.

Спортсмена хьалха латташ хинна тренераш ба Налганьякъан Тимур, ТIахIир.

ГалгIайчен бахархой бех «Спорт - бокьонца йола айлам» яхача ерригроссийски яхье дакъа лаца

Гаьгенаькъан Мартина

ствос.

ГалгIайчен бахархой бех «Спорт - бокьонца йола айлам» яхача ерригроссийски яхье, из вIашагIьеллай, Роскосмосаца цхьана, Россе спорта Министер-

«Из проект я хьинар долаш вахара, спорт лелаяра тIахьехаш. Доакъашхой таро я, хьаштдале тахан а тренировкаш дIайолае спортивни майдашка, залашка,

бассейнашка е секцешка, яхаш, дувц вахара бувзамашка. Эггара хьинар дарий таро хургья Гагарин Юре цIерагIа айламхой кийчбеча Центре ваха», - аьлар мехка спорта Министерствос.

Тхога хоам баьчо ма аллара, карарча хана даим спортацара бувзам бараш 62,6% ба. «Россе спорт» яхача паччахьалкхен программанна чуйоагIаш, ГТО комплекс дегIайоагIаш я, дукха спортивни кхетаченаш дIакхухь.

Г О Б Ъ Я В Л Е Н И Е

В соответствии с Законом Российской Федерации от 26 июня 1992 года № 3132-1 «О статусе судей в Российской Федерации» Квалификационная коллегия судей Республики Ингушетия объявляет об открытии вакантной должности председателя Джейрахского районного суда Республики Ингушетия и заместителя председателя Магасского районного суда Республики Ингушетия.

Заявления и документы, перечисленные в пункте 6 статьи 5 вышеуказанного закона Квалификационной коллегией судей Республики Ингушетия, принимаются с «25» июня 2026 г. до 18:00 ч. «24» июля 2026 г.

Обращаться по адресу: г.Магас, ул. К. Кулиева, д. 6, Управление Судебного департамента в Республике Ингушетия к секретарю Квалификационной коллегии судей Республики Ингушетия – Джаниеву М-Б.О.

Общество с ограниченной ответственностью «Рекламный центр «АДС»»

Юридический адрес: 386101, Россия, Республика Ингушетия, г.Назрань, проспект Базоркина Д.42 кв, 27

ИНН: 0608032479, ОГРН: 1140608004900

Уведомляет кандидатов, избирательные объединения и инициативные группы о готовности оказать услуги по производству печатной предвыборной агитационной продукции в период выборов в Государственную Думу и Народно-

го Собрания.

Наши расценки и условия: Печать агитационного баннера (Материал: виниловое полотно, не прозрачное, цветность 4+0 720 dpi, плотность материала 440 г/м², лouverсы по бокам, сверху) 450 м² Изготовление предвыборных листовок (формат А6,4+0, бумага 115 гр) от 12 руб/шт при тираже от 1000экз.

Изготовление предвыборных буклетов (формат А4, бумага плотностью 135 – 250 г/кв.м.) от 12 руб/шт при тираже от 1000 экз.

Брелоки (прозрачный акрил 3 мм, полноцветная УФ печать) 65 руб/шт

Ручки (пластик с УФ нанесением) 85 руб/шт

Футболки (материал хлопок, УФ-нанесение) 1500 руб/шт

Кружки (стекло с УФ нанесением) 350 руб/шт

Флажки (флажная ткань) 350 руб/шт

Бейджики (бумага 150 гр,4+4 ламинация+лента) 130 руб/шт

Блокнот на пружине (Обложка: плотный мелованный картон 300 гр, внутренний блок: белая офсетная бумага 80 гр, блок 50-100 листов) 220 руб/шт

Календарь карманный (мелованная бумага 300 гр, 4+4 ламинация) 15 руб/шт

Календарь на пружине (Обложка: плотный мелованный картон 300гр, внутренний блок: белая офсетная бумага 80гр,

блок 50-100 листов) 450 руб/шт Роллап 200*85 см, 3030 руб/шт

Паук 180*80 см, 3300 руб/шт

Пресс-волл 200*300 см, 7800 руб/шт

Магниты 220 руб/шт

Флешки с УФ-нанесением 450 руб/шт

Папки А4 (бумага 300 гр) 330 руб/шт

Стенд (самоклейка на пвх 3 мм) 1750 руб/кв.м.

Самоклейка 550 руб/кв.м.

Разработка дизайна и верстка макетов любой сложности.

Все услуги предоставляются в строгом соответствии со ст. 68 Федерального закона №67-ФЗ

С полным прайс-листом и сроками изготовления можно ознакомиться по телефону +79626447474 E-mail: ads.reklama@mail.ru